

Kaarinan lapset ja nuoret

Kehittämishanke: Kuvaus Kaarinan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekemisestä vuosille 2010–2014

Esa Kanerva

Opinnäytetyö
Liikunnan suuntautumisvaihtoehto
2010

Sisälllys

1 Johdanto	5
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen lastensuojelulain näkökulmasta	5
1.2 Hyvinvoinnin edistäminen valtakunnallisen ohjauksen näkökulmasta	6
1.3 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Kaarinan kaupungissa	8
2 Prosessikuvaus	10
2.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat muualla	10
2.2 Palvelukartoitus	11
2.3 Hyvinvointikysely asukkailta	11
2.4 Aluetilaisuudet	11
2.5 Yhteistyökumppanien keskustelutilaisuudet	12
2.6 Henkilökuntatilaisuudet	12
2.7 Lausunnot suunnitelmasta	12
2.8 Suunnitelman jatkotyöstäminen	12
3 Tulokset	13
4 Pohdinta suunnitelman laadinnasta	15
4.1 Ohjausryhmän työskentely	15
4.2 Suunnitteluryhmän työskentely	15
4.3 Aikataulu	15
4.4 Tiedonkeruu	15
4.4.1 Tiedonkeruu yksiköistä	15
4.4.2 Ammattihenkilöiden kysely palveluiden laadusta	16
4.4.3 Arki- ja kokemustiedon kerääminen lapsilta, nuorilta ja vanhemmilta	16
4.4.4 Aluetilaisuudet	16
4.4.5 Keskustelutilaisuudet yhteistyökumppaneille	16
4.4.6 Keskustelutilaisuudet henkilökunnalle	17
4.5 Pohdinta lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnasta	17
Lähteet	18
Liitteet	
Liite 1. Kaarinan lapset ja nuoret, hyvinvointisuunnitelma vuosille 2010–2014 liitteineen	

Liikunnan koulutusohjelma (YAMK)

Tekijä Esa Kanerva	Ryhmä YAMK 2008
Opinnäytetyön nimi Kuvaus Kaarinan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekemisestä vuosille 2010–2014	Sivu- ja liitesivumäärä 18+128+29
Ohjaajat Kari Puronaho	
<p>Kaarinassa tehtiin vuosien 2009–2010 aikana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Suunnitelman tarve on määritelty lastensuojelulaissa.</p> <p>Suunnitelmaa varten nykyiset lasten ja nuorten palvelut kartoitettiin kyselyjen avulla. Henkilökunnalta kysyttiin heidän käsitystään palvelujen laadusta. Asukkailta taas toivottiin heidän arkikokemuksiaan palveluiden laadusta ja lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Kehittämistä vaativat kohteet kartoitettiin henkilökunnan ja yhteistyötahojen avulla.</p> <p>Kerätyn tietopohjan avulla asetettiin tavoitteet suunnitelmalle. Suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseksi kehitettiin hankkeita, joilla lasten ja nuorten hyvinvointiin pyritään vaikuttamaan. Kaikki hankkeet toteutetaan monialaisina ja moniammatillisina.</p> <p>Hankkeiden vaikuttavuuden mittaamiseksi asetettiin hyvinvointi-indikaattoreita.</p> <p>Tämä opinnäytetyö kuvaa suunnitelman laatimisen prosessia.</p>	
Asiasanat Hyvinvointi, hyvinvoinnin edistäminen, monialainen yhteistyö, prosessikuvaus	

Liikunnan koulutusohjelma (YAMK)

<p>Author Esa Kanerva</p>	<p>Group</p>
<p>The title of thesis Description of a Plan for Well-Being Promotion Survey in the City of Kaarina for Years 2010–2014</p>	<p>Number of pages and appendix 18+128+29</p>
<p>Supervisors Kari Puronaho</p> <p>In city of Kaarina a well-being plan for children and young people was made during years 2009-2010. The need of such a plan is based on Law of child welfare.</p> <p>For the basis of this plan the present services for children and young people were mapped out by different questionnaires. The personnel were inquired their opinions about the quality of services. The inhabitants, on the other hand, were asked to share their everyday knowledge about the quality of present services and the status of well-being of children and young people.</p> <p>The issues in demand of improvement were collected with the help of personnel and professional partners.</p> <p>The collected information was used as the goals of the plan in question. For the fulfilling of these goals different projects were developed in order to affect the well-being of children and youngsters. All these projects are to be executed in a multirole way among different professionals.</p> <p>Different indicators of well-being were developed for measuring the effects of the projects.</p> <p>This thesis describes the process of making this plan</p>	
<p>Key words well-being, well-being promotion, multirole, process discription</p>	

1. Johdanto

1.1 Hyvinvoinnin edistäminen lastensuojelulain näkökulmasta

Vuoden 2008 alussa voimaan tullut lastensuojelulaki velvoittaa kuntaa valmistelemaan suunnitelman siitä, miten lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään ja kuinka lastensuojelupalveluja järjestetään ja kehitetään. Uudistetun lain tavoitteena on, että lastensuojelun painopiste siirtyy ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tukeen ja avohuoltoon. Tehtävä koskee koko lasten ja nuorten palvelujen kenttää, mikä edellyttää uudenlaisen yhteistyön virittämistä.

Lastensuojelu määritellään laissa kaikkia viranomaisia koskevaksi toiminnaksi. Lastensuojelu on

1) lasten hyvinvoinnin edistämistä kehittämällä kasvuoloja ja tukemalla lapsia ja kasvattajia peruspalveluissa ja yhdyskuntasuunnittelussa.

2) ehkäisevien palvelujen kehittämistä kasvatuksen tukemiseksi. Ehkäiseviä palveluita ovat peruspalveluissa annettava erityinen tuki, joka on jo kohdennettua, erityisiin tarpeisiin räätälöityä apua. Ehkäisevää lastensuojelua edistää ja turvaa lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia ja tukee vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on äitiys- ja lastenneuvolassa, päivähoidossa, nuorisotyössä ja opetuksessa annettava tuki sekä muu sosiaali- ja terveydenhuollossa annettava erityinen tuki.

3) lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua, joka sisältää lastensuojelutarpeen selvityksen, asiakassuunnitelman, avohuollon tukitoimet, huostaanoton, kiireellisen sijoituksen, sijaishuollon ja jälkihuollon.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tulee osoittaa, kuinka palvelut järjestetään ja resursoidaan. Suunnitelman tulee lastensuojelulain mukaan sisältää tiedot lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta, lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista, lastensuojelun tarpeesta kunnassa, lastensuojeluun varattavista voimavaroista, lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä, yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.. (L417/2007, 12§)

1.2 Hyvinvoinnin edistäminen valtakunnallisen ohjauksen näkökulmasta

Kunnat vastaavat laajasti kunnan asukkaiden hyvinvoinnista. Kunnan rooli on hyvinvoinnin kannalta keskeinen. Hyvinvoinnista vastataan osin kunnan palvelutoiminnalla, mutta pääasiassa vaikuttamalla ja luomalla edellytyksiä kotitalouksille, kolmannelle sektorille ja elinkeinoelämälle edistää omaa ja koko yhteisön hyvinvointia. Kunta tekee hyvinvointityötään pitkäjänteisesti. Strategisen tarkastelun keskeisiä asiakokonaisuuksia ovat kunnan vetovoimaisuus, hyvinvointi, yhteistyö ja kehitys- ja muutосkyky. Hyvinvoinnin edistämisen keinoja ovat: hyvinvointipalveluiden kehittäminen, ennaltaehkäisy, rakennetun ympäristön toimivuus asukkaiden ja elinkeinoelämän näkökulmista, kunnan asukkaiden yhteisöllisyys sekä asiakastarpeet ja niiden ennakointi.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa (2007) kahdessa politiikkaohjelmassa on keskeisenä sisältönä hyvinvoinnin edistäminen:

Terveysten edistämisen politiikkaohjelman (koordinoija STM) tavoitteena on väestön terveystilan parantaminen ja terveyserojen kaventaminen. Ikäryhmittäiset tavoitteet lasten ja nuorten osalta vuoteen 2011 ovat seuraavat: lasten hyvinvointi lisääntyy, terveyden tila paranee ja turvattomuuteen liittyvät oireet ja sairaudet vähenevät merkittävästi. Nuorten tupakointi vähenee siten, että 16–18 vuotiaista alle 15 prosenttia tupakoi. Nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyvät terveysongelmat kyetään hoitamaan asiantuntevasti eivätkä ne ole yleisempiä kuin 1990-luvun alussa. Nuorten aikuisten tapaturmainen ja väkivaltainen kuolleisuus alenee kolmanneksella 1990-luvun tasosta.

Terveysten ja hyvinvoinnin sekä niiden edistämistoimien seurannasta kunnissa todetaan, että suomalainen voi odottaa elävänsä v. 2015 terveenä kaksi vuotta kauemmin kuin vuonna 2000. Suomalaisten tyytyväisyys terveyspalveluiden saatavuuteen ja toimivuuteen sekä koettu oma terveydentila ja kokemukset ympäristön vaikutuksesta omaan terveyteen säilyvät vähintään nykyisellä tasolla. Tavoitteena on eriarvoisuuden väheneminen ja heikommassa asemassa olevien väestöryhmien hyvinvoinnin ja suhteellisen aseman paraneminen; sukupuolten, eri koulutusryhmien ja ammattiryhmien välisten kuolleisuuserojen pientyminen viidenneksellä ja ympäristöperäisen sairastumisen ja tartuntatautien ehkäiseminen. Terveysten ja hyvinvoinnin sekä niiden edistämistoimien seurantaan kunnissa luodaan arviointijärjestelmä ja kerätään ja hyödynnetään tietoa. Kunta seuraa asukkaiden terveydentilan ja siihen vaikuttavien tekijöiden muutoksia väestöryhmittäin sekä terveyden edistämiseen liittyvien menetelmien ja toimien vaikutuksia sekä palveluiden laatua, taloudellisuutta ja tehokkuutta. (Valtioneuvosto, 2007a.)

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman (koordinoija OPM) tavoitteena on lapsilähtöinen yhteiskunta, hyvinvoiva lapsiperhe ja syrjäytymisen ehkäiseminen.

Tavoitteena on edelleen lapsilähtöinen yhteiskunta, hyvinvoinnin tietopohjan kehittäminen, päätösten lapsivaikutusten arvioinnin kehittäminen, lapsen oikeuksista tiedottamisen lisääminen, vahvistaa lasten ja nuorten mediaympäristön turvallisuutta ja medialukutaitoa, kansalaistaitojen ja osallisuuden edistäminen, lapsiperheiden hyvinvointi, matalan kynnyksen palvelujen ja avoimen toiminnan lisääminen, lapsiperheiden köyhyyden vähentäminen, väkivallan vähentäminen, lasten ja nuorten terveellisten elämäntapojen vahvistaminen, syrjäytymisen ennaltaehkäisy, elämäntaitojen edistäminen ja nuorten koulutukseen motivoiminen, lasten ja nuorten harrastukset, osallisuus liikuntaan, taiteeseen ja kulttuuriin ja lasten ja nuorten hyvinvointia tukeva ympäristö. (Valtioneuvosto 2007b.)

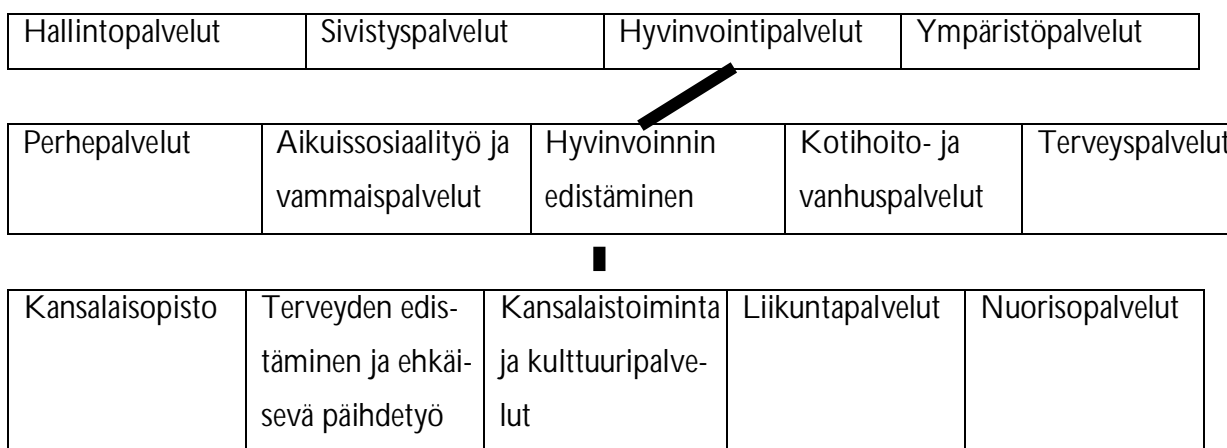
Lisäksi valtioneuvosto on asettanut neuvottelukuntia, joiden työllä ohjataan hallitusohjelman toteuttamista. Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE, 2007-, koordinoija OM), jonka tavoitteena on parantaa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ja edistää järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistyötä. Neuvottelukunnan tulee mm. vahvistaa kansalaistoiminnan tietopohjaa erityisesti osallistumisen ja osallisuuden merkityksestä, varmistaa eri ministeriöiden kansalaistoiminnan strategioiden syntymiseen ja sopia yhteistoimintamuotojen periaatteista. (Asetus kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta 269/2007.)

Terveyttä edistävän liikunnan neuvottelukunnalla (koordinoija STM) on menossa toinen työkausi. Terveysliikunnan periaatteita on juurrutettu ja lisätty hallinnonalojen yhteistyötä kansalaisten liikunnallisuuden edistämiseksi. Valmisteilla on myös valtioneuvoston periaatepäätös terveyttä edistävästä liikunnasta ja terveellisestä ravitsemuksesta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008.)

Kuntien strategisessa valmistelussa hyvinvoinnin edistämisen rooli on ollut usein ohut. Tällöin on oleellista, että hyvinvoinnin edistämisen näkökulma ilmenee muiden toimialojen strategisissa linjauksissa. Opetusministeriö (vastuutahot OPM, Kuntaliitto, STM) on resursoinut 100.000 euroa vuosille 2009–2011 kuntien poikkihallinnollisiin kehittämishankkeisiin, jossa eri pilottikunnissa käynnistetään konkreettista yhteistyötä eri hallinnonalojen ja kansalaistoiminnan kesken hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kokeilun tuloksena on tarkoitus syntyä poikkihallinnollinen malli, jota voidaan hyödyntää erityyppisten kuntien tarpeisiin. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on kunnan poliittisen ja virkamiesjohdon sitouttaminen ennalta ehkäisevään työhön ja näkemään sen merkitys pitkällä tähtäimellä. (Opetusministeriö 2006.)

1.3 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Kaarinan kaupungissa

Kaarinan kaupunki on noin 30.000 asukkaan varsinaissuomalainen pitäjä. Vuoden 2009 alussa tehtiin kuntaliitos Piikkiön kunnan kanssa. Organisaatiotasolla kysymyksessä oli kolmen organisaation yhdistäminen, kun kuntaliitoksen yhteydessä purettiin terveystalouden kuntayhtymä. Yhtymän palveluksessa oli lähes saman verran työntekijöitä mitä 7000 asukkaan Piikkiön kunnassakin, noin 250. Lastensuojelulain edellyttäessä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmalta niin moniammatillisuutta kuin monialaisuuttakin, on tuoreella kuntaliitoksella olennainen asema suunnitelmassa. Kaarinassa päädyttiinkin organisaatorakenteen, jossa hyvinvointia ennakoivasti järjestävät yksiköt koottiin yhteen omaksi hyvinvointin edistämisen vastuualueeksi. Vastuualueen yksiköt ovat kulttuuri- ja kansalaistoiminnan palvelut, kansalaisopisto, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut sekä terveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön palvelut.

Kuvio 1 Kaarinan kaupungin organisaatio

Uusi organisaatorakenne toteutuu myös tämän suunnitelman laatimisessa. Vaikka kysymyksessä on lastensuojelulain mukainen suunnitelma, ei suunnittelun koordinoivastuu ollut perhepalveluiden yksinomainen tehtävä, koordinoivastuu annettiin sen sijaan uudelle hyvinvoinnin edistämisen vastuualueelle ja siellä nuorisopalvelujohtajalle. Näin korostettiin suunnitelman monialaisuutta ja lasten suojelun tehostamisessa tärkeää ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista. Monialaisuus ja ennaltaehkäisy ovatkin suunnitelman punaisena lankana.

Hyvinvointisuunnitelma on Kaarinan kaupungin strateginen asiakirja ja se otetaan huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa ja sille laaditaan johtamis- ja arviointiohje. Suunnitelmassa tarkastellaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamista peruspalvelujen, ehkäisevien palvelujen ja korjaavien palvelujen näkökulmasta. Suunnitelmassa lapsiksi ja nuoriksi katsotaan 0-21 -vuotiaat kaarinalaiset. Kaarinassa asiakirja on nimetty Kaarinan lapset ja nuoret -hyvinvointisuunnitelmaksi. Suunnittelutyöryhmä on lisäksi

kiteyttänyt suunnitelmalle seuraavat tavoitteet: Löytää lasten, nuorten ja perheiden arjen sujuvuuden, turvallisuuden ja itseohjautuvuuden lisäämiskeinoja, tukea työntekijöitä sekä tehdä konkreettinen "työkalu" päättäjille ja työntekijöille. Suunnitelmalla on useita eri tarkoituksia. Tavoitteena on antaa päättäjille, palvelujen käytännön toteuttajille ja kuntalaisille aiempaa parempi kokonaiskäsitys lasten ja nuorten kasvuoloista sekä käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista Kaarinassa. Se on myös hallintokuntien yhteinen sopimus siitä, mihin suuntaan lasten ja nuorten palveluja yhteistyössä kehitetään. Suunnitelmaan kirjataan hallintokuntien yhteiset tavoitteet sekä ne toimenpiteet, joilla kyseisiin tavoitteisiin pyritään pääsemään.

2. Prosessikuvaus

Kaupunginhallitus päätti 2.3.2009 asettaa hyvinvointisuunnitelman laadintaan ohjausryhmän, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana kaupunginjohtaja Harri Virta ja jäsenenä Mika Rantanen (sihteeri), Susanna Sura (tekninen lautakunta), Oskari Arell (kaupunginhallitus), Simo Saarikko (sivistyslautakunta), Marja-Riitta Oksanen (kansalaistoiminnan lautakunta), Olli Vuorinen (perusturvalautakunta), kansalaistoiminnan johtaja Sirkka Mylly ja suunnitelman laatijana nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva. Suunnitelman on koonnut työntekijäryhmä, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana johtava sosiaalityöntekijä Marjo Oinonen-Söderström ja jäsenet rehtori Mika Rantanen (sihteeri 30.9.2009 asti), hyvinvoinnin suunnittelija Pirkko Lehtonen (sihteeri 1.10.2009 alkaen), päivähoiton johtaja Päivi Kemppainen, johtava hoitaja Anne Valtonen, koulutusjohtaja Risto Jaakola (31.12.2009 asti), koulutusjohtaja Tiina Sivusaari (1.1.2010 alkaen), projektipäällikkö Pentti Tapio, Sirkka Mylly ja Esa Kanerva. Käsikirjoituksen ovat tehneet Esa Kanerva ja Pirkko Lehtonen. Opinnäytteen tekijä oli jäsenenä sekä ohjaus- että työryhmässä laatien ja toteuttaen aikataulun mukaan suunnitelmaan tiedonkeräyksen ja analysoinnin sekä kiteytti suunnittelutyön suunnitelman taviotteiksi ja hankkeiksi.

Suunnittelu organisoitiin keväällä 2009. Suunnittelussa käytettiin apuna Kuntaliiton oppaita: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa, osat 1 ja 2. (Suomen kuntaliitto 2009a)

2.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat

Suunnittelu alkaessa 2009 lähinnä suurimmat paikkakunnat Turku, Helsinki ja Tampere olivat saaneet suunnitelmansa valmiiksi tai ne olivat suunnittelutyössään pitkällä. Kaarinan kokoisilta paikkakunnilta vertailuaineistoa pystyivät toimittamaan Ylöjärvi ja Mäntsälä. Näistä Ylöjärven suunnitelma on aiemman lapsi-, perhe- ja nuorisopoliittisen ohjelman päivitysohjelma (Ylöjärven kaupunki 2009, 2.). Myös Mäntsälän suunnitelmassa kartoitettiin lähinnä nykypalvelut ja miten niitä voidaan kehittää. (Mäntsälän kaupunki 2009, 7-25, 37-39).

Vertailuaineistot perustuvat tilastotietoihin. Ne olivat enemmän strategioita kuin hyvinvointisuunnitelmia. Organisaatio- ja hallintonäkökulmasta oli kirjattu hallintokuntien puuttuvia palveluita, joihin ratkaisuksi esitettiin lisäresursseja.. (Turun kaupunki 2009, 17–22.)

Ainoastaan Helsingin kaupungin suunnitelmassa kartoitettiin nykypalveluiden toimintaa myös asukas- ja asiakasnäkökulmasta.. (Helsingin kaupunki 2009, 33–47.)

2.2 Palvelukartoitus

Kesällä tehtiin kartoitus kaupungin omista palveluista lapsille ja nuorille sekä tehtiin palveluiden laatu-kysely lasten ja nuorten parissa työskenteleville kaupungin ammattihenkilöstölle. Kysely tehtiin kahteen kertaan ja vastauksia saatiin 202 työntekijältä. Kartoitus omista palveluista tehtiin keräämällä tiedot kaupungin kotisivuilta ja nettikyselyllä vastuualueittain. Laatukselyn pohja otettiin oppaasta LapsiArvi-kriteerit - perusvaatimukset lastensuojelupalveluiden laadulle (Kuntaliitto, 2009b). Kyselylomakkeet ovat liitteessä 3 ja tulokset ovat liitteessä 2 kohdassa 1.

2.3 Hyvinvointikysely asukkailta

Syyskuussa tehtiin pienten lasten, kouluikäisten ja nuorisoikäisten hyvinvointikysely. Myös vanhemmille ja huoltajille tehtiin oma kysely. Kysely tehtiin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma kunnissa - oppaan numero 2 mukaan (Kuntaliitto 2009a). Kyselylomakkeet ovat liitteessä 3 ja tulokset ovat liitteessä 2, kohdassa 3. Kysely tehtiin verkkokyselynä, joka oli kaupunkilaisten avoimesti vastattavissa kaupungin kotisivuilla sekä kohdennettuna ikäryhmittäin ja alueittain seuraavasti:

Taulukko 1 Kyselyn ikäryhmät ja alueet

	5 - vuotiaat	2. luokat	5. luokat	8. luokat	2. vuosi/2.aste
Keskusta	Hovirinta	Hovirinta	Hovirinta	Valkeavuori	KSTO ja lukio
Kuusisto	Empola	Kuusisto	Kuusisto	Valkeavuori	
Piikkiö	Tienniitty	Koroinen	Niemenkulma	Salvelanrinne	
Littoinen	Kultanutmi	Auranlaakso	Kotimäki	Kotimäki	
Piispanristi	Poikluoma	Piispanlähde	Piispanlähde	Piispanlähde	

Näillä alueilla ja yksiköissä linkki välitettiin vanhemmille tai kyselyyn vastattiin ohjatusti oppitunnin aikana. Kyselylomakkeita oli erikseen pienille lapsille, kouluikäisille ja lasten vanhemmille.

2.4 Aluetilaisuudet

Aluetilaisuuksia asukkaiden kuulemiseksi pidettiin seuraavasti:

tiistai, 22.9. klo 18 –20

Piispanristi, Piispanlähteen yläkoulun ruokasali

keskiviikko, 23.9. klo 18 –20

Keskusta, Hovirinnan koulun ruokasali

tiistai, 13.10. klo 18 -20

Littoinen, Kotimäen koulun ruokasali

keskiviikko, 14.10. klo 18 –20

Piikkiö, Salvelanrinteen koulun ruokasali

keskiviikko, 21.10. klo 18 –20

Kuusisto, Empola

Tilaisuuksista tiedotettiin järjestökirjeellä, paikallislehdissä (Kaarina-lehti 16.9. ja 7.10., Kunnallislehti 9.10.) sekä kaupungin sivuilla internetissä. Koulujen kautta tilaisuuksista tiedotettiin vanhemmille Wilma-järjestelmän kautta. Tilaisuuksissa käytiin läpi kolme teemaa: Mitkä lasten ja nuorten palvelut toimivat hyvin?, Missä palveluissa on kehitettävää? ja Miten yhteistyötä voidaan lisätä ja parantaa? Muistiot ovat suunnitelman liitteessä 2, kohta 5.

2.5 Yhteistyökumppanien keskustelutilaisuudet

Yhteistyökumppaneiden näkemystä palveluista kartoitettiin järjestämällä heidän kanssaan ja heidän tiloissaan keskustelutilaisuuksia. Yhteistyökumppanina pidettiin toimijoita, jotka työnään järjestävät Kaarinassa palveluita lapsille ja nuorille. Tilaisuuteen varattiin tunti ja siinä kysyttiin kolmea asiaa: Mitkä palvelut toimivat hyvin? Missä on vielä parannettavaa? ja Miten yhteistyötä voitaisiin parantaa? Palaverien muistiot ovat suunnitelman liitteenä numero 2, kohdassa 5.

2.6 Henkilökuntatilaisuudet

Henkilökunnan käsitystä palveluista kartoitettiin vastaavasti kuin yhteistyökumppaneiden osalla. Muistiot palavereista ovat suunnitelman liitteenä numero 2, kohdassa 5.

Suunnitelman luonnos valmistui tammikuun alussa 2010.

2.7 Lausunnot suunnitelmasta

Kevään aikana suunnitelmaa täydennettiin ja korjattiin ja siitä pyydettiin huhtikuussa lausunnot lautakunnilta. Lausunnot ja ohjasryhmän kommentit ovat suunnitelman liitteenä numero 2, kohdassa 6. Lausuntojen mukaiset asiat on huomioitu suunnitelmassa.

2.8 Suunnitelma jatkotyöstäminen

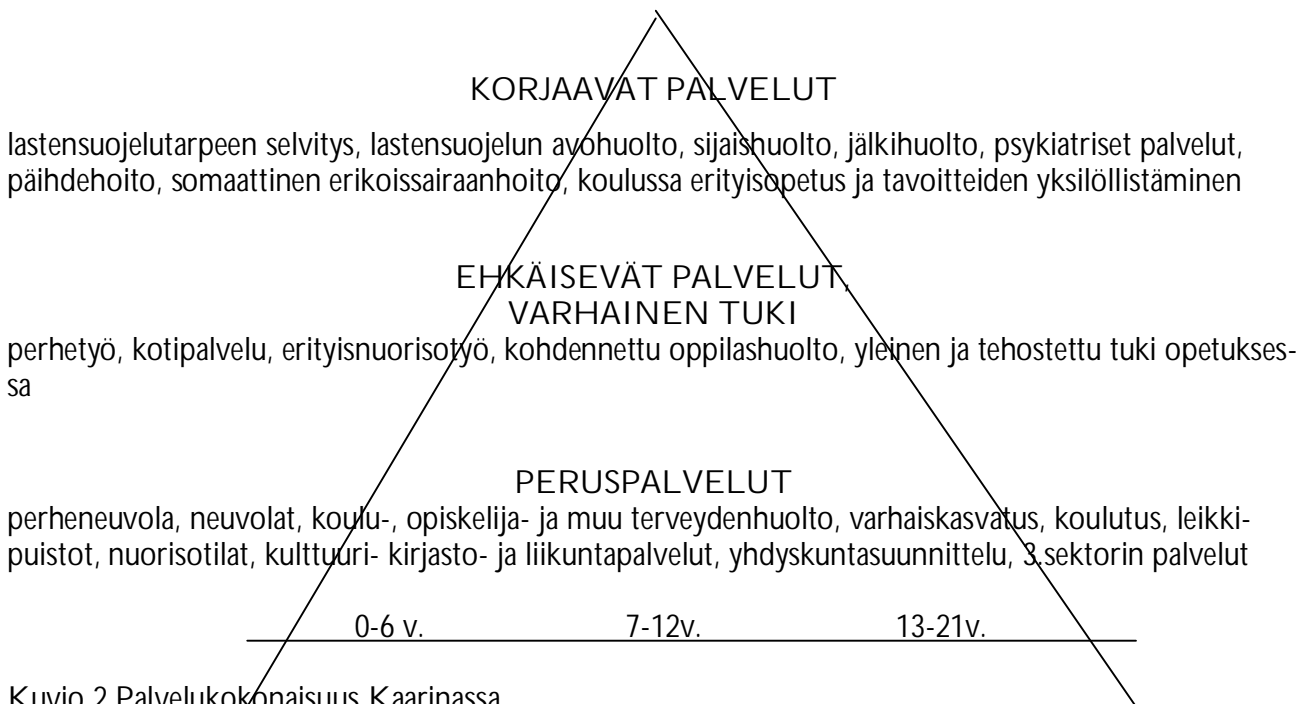
Suunnitelman mukaiset hankkeet käynnistyvät vastuutahojen omien aikataulujen mukaan syksyn 2010 aikana.

3. Tulokset

Suunnitteluprosessin osatuloksena hyväksyttiin Kaarinan kaupunginvaltuustossa 24.5.2010 Kaarinan lapset ja nuoret -hyvinvointisuunnitelma vuosille 2010–2014. Suunnitelma on liitteenä numero 1.

Tiedonkeruun ja analysoinnin tuloksena suunnitelmaan kerättiin hyvin toimivia palveluita ja asioita nimikkeen Ilonaiheita alle. Vastaavasti kehittämishankkeiden pohjaksi kirjattiin parantamista edellyttäviä asioita nimikkeellä Huolenaiheita.

Palvelut jaettiin kartoituksen mukaan peruspalveluiksi, ehkäiseviksi palveluiksi ja varhaiseksi tueksi sekä korjaaviksi palveluiksi. Näiden välistä tasapainoa pyrittiin kuvaamaan palvelukolmiolla, jossa peruspalveluiden kohdistuessa koko ikäluokkaan, kustannuksetkin ovat isoimmat mutta laskettaessa lasta kohden kuitenkin edullisimmat.

Tätä jakoa ei tule sekoittaa yksittäisten palveluiden käsitteisiin, joissa peruspalvelulla on eri sisältö kuin tässä suunnitelmassa. Esimerkiksi kaupungin lastensuojelun peruspalvelukin on tämän suunnitelman mukaisesti korjaavaa palvelua.

Palvelut kuvattiin myös ikäryhmittäin. Tällä haettiin pohjaa mahdollisiin elämänvaihemallin mukaisiin palveluorganisaatioihin.

Suunnitelman tavoitteet rakennettiin kolmeportaiseksi. Ensimmäisellä tasolla on päätavoite: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee ja lastensuojelun tarve vähenee. Päätavoitetta palvelemaan tehtiin viisi osatavoitetta toiselle tavoitetasolle. Kolmanneksi tasoksi tehtiin hanketaso. Hankkeita on kymmenen, joita toteutetaan monialaisesti. Hankkeita toteuttamalla on suunnitelman määrä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia mitattavalla tavalla. Hankkeiden toimenpiteet esitetään talousarvion ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä. Hankkeiden vaikutusta mitataan hyvinvointi-indikaattoreilla, joita saadaan tehtävällä hyvinvointikertomuksella.

Suunnitelman markkinointia varten on laadittu esite ja suunnitelma ovat sekä intra- että internetissä. Hankkeiden vastuutahojen edustajille on erikseen pidetty koulutuspäivä hanketyöstä, diasarja on liitteenä numero 4. Suunnitelma on esitelty myös paikallislehdessä. Valtakunnallisilla Lastensuojelupäivillä syyskuussa 2010 Kaarinan suunnitelma oli esimerkkinä esillä monialaisuudesta ja tavoitteellisesta suunnittelusta.

4. Pohdinta suunnitelman laadinnasta

4.1 Ohjausryhmän työskentely

Ohjausryhmä paneutui asiaan hyvin. Osa jäsenistä ei päässyt kaikkiin kokouksiin ja tietämys suunnitelman edistymisestä sai katkoja. Lausuntovaiheessa ei kaikista lautakunnista saatu kannanottoja suunnitelmaan vaikka edustaja oli ohjausryhmässä. Ohjaustyöryhmän jäsenillä tulisi olla henkilökohtainen varajäsen, jotta voitaisiin parantaa tiedonkulkua vastaavien ohjausryhmien ja lautakuntien välillä.

4.2 Suunnitteluryhmän työskentely

Tiedonkeruuvaiheessa organisaation sisällä ei pyydettyjä tietoja saatu kattavasti vaikka työryhmässä oli edustettuna lasten ja nuorten palveluita tuottavat vastuualueet. Jatkossa pitäisi pystyä parantamaan moniammatillisiin tehtäviin sitoutumista. Omaan työhön tehty suunnittelu on suunnitelman laatijoiden mukaan tavoitteisiin sitoutumisen kannalta tehokkaampaa kuin ulkopuolisen työntekijän käyttäminen. Suunnitelmien toteutuminen käytännössä paranee, kun suunnitteluun otetaan osaa alusta alkaen.

4.3 Aikataulu

Organisaation oman toiminnan kartoittamiseen tulee käyttää enemmän aikaa. Omien palveluiden osiota täydennettiin ja korjattiin vielä, kun suunnitelma oli hyväksytty valtuustossa. Kartoitusta ei kannata aloittaa tai yrittää tehdä kesällä. Kun suunnitelmaa tehdään omalla porukalla, aikataulu kannattaa jättää väljäksi, jotta suunnitteluun sitoudutaan myös poikkihallinnollisesti.

4.4 Tiedonkeruu

4.4.1 Tiedonkeruu yksiköistä

Kyselyyn ei saatu vastauksia kaikista yksiköistä, vaikka saatekirje oli kaupunginjohtajan allekirjoittama. Linjaorganisaatiossa on tältä osin puutteita. Yksiköissä harkitaan liiankin itsenäisesti töiden priorisointia ja vedotaan ajan puutteeseen. Paremmat tulokset tältä osin saisi jos asiaan on irrottaa henkilö, joka kiertää keräämässä tiedot. Nyt tehtyä kartoitusta voi jatkossa täydentää kuvaamalla nykyorganisaation yhteistyö- ja suunnitteluryhmät.

4.4.2 Ammattihenkilöiden kysely palveluiden laadusta

Vastausten määrä oli hyvä ja antoi riittävän kuvan palveluiden laadusta. Erityisesti päivähoidon henkilökunta oli vastannut hyvin kyselyyn (69 %). Ympäristöpalveluista ei kyselyyn tullut vastauksia.

4.4.3 Arki- ja kokemustiedon kerääminen lapsilta, nuorilta ja näiden vanhemmilta

Vastaukset käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena, koska alueellisesti vastausten määrä jäi pieneksi. Varsinkin pienten lasten osalta määrä jäi pieneksi (10). Koululaisten vastausmäärääkin saataisiin paremmaksi jos kouluilla käydään erikseen ohjaamassa vastaamista. Toisen asteen koulutusiän ohittaneiden nuorten tavoittaminen tiedettiin jo ennalta vaikeaksi ja vastaajia olikin vain kolme. Kysely antoi kuitenkin kohtuullisen tietopohjan lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Tulokset olivat samansuuntaisia kuin mitä kouluterveyskyselyt ovat antaneet.

4.4.4 Aluetilaisuudet

Tilaisuuksista toteutui neljä. Piispanlähteen tilaisuus peruuntui osanottajapulan takia. Muissa tilaisuuksissa oli 4-20 (Piikkiö) osallistujaa. Keskusteluiden laatu oli hyvä vaikka ihmisiä oli turhan vähän. Vanhempainiltojen yhteyteen tämän tapaisia asioita on vaikea liittää, koska niissä on jo paljon koulu- ja opetusasioita. Tulisi harkita jalkautumisen mahdollisuuksia niihin ympäristöihin, joissa lasten vanhempia on valmiiksi paikalla, kuten vanhempainyhdistysten kokoukset, kirjastot tai urheiluseurojen harjoitukset. Urheiluseurojen ääni jäi suunnittelussa pieneksi, kun aluetilaisuuksissa oli vähän väkeä (Piikkiössä kaikki lapsille liikuntaa järjestävät tahot olivat paikalla!).

4.4.5 Keskustelutilaisuudet yhteistyökumppaneille

Tämä tapa tiedon keruuseen on tehokas. Kaikille yhdeksälle yhteistyökumppanille saatiin järjestettyä palaveriaika, kaikki olivat järjestäneet organisaatiostaan useamman henkilön tilaisuuteen ja kaikki keskustelut kestivät kauemmin kuin asiaan varatun tunnin vilkkaan keskustelun takia. Useammassa urheiluseurassa on jo palkattua henkilökuntaa ja nämä henkilöt voitaisiin jatkossa kutsua yhteiseen tilaisuuteen vastaavaa keskustelua varten.

4.4.6 Keskustelutilaisuudet henkilökunnalle

Keskustelutilaisuudet toteutuivat hyvin perhepalveluissa, terveyspalveluissa ja hyvinvoinnin edistämisen vastuualueella. Tarkoitus oli kuitenkin, että keskustelu käydään kaikissa yksiköissä, jokaisessa opettaja-huoneessa ja päiväkodin johtoryhmässä. Jos suunnittelutyöryhmästä olisi irrottaa ihminen pitämään omalla vastuualueellaan kyseisiä keskusteluita, olisi se erinomaisen tehokas tapa saada kerättyä tietoa suunnittelua varten ja myös ehkä paras tapa sitouttaa henkilöstöä suunnitelman hankkeiden ajamiseksi.

4.5 Pohdinta lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnasta

Yhteiskunnan huoltosuhte muuttuu. Nykyorganisaatioiden ja palveluiden ylläpito tai laajennus ei voi ratkaisuna taata riittävää lasten ja nuorten hyvinvointia takaavaa palvelua. Tuottavuutta tulee lisätä yhteistyötä, monialaisuutta ja -ammattillisuutta parantamalla. Lasten ja nuorten tuen tulee olla mahdollisimman oikea-aikaista ja se tulee antaa lähellä lapsen ja nuoren toimintaympäristöä. Hyvän, perhettä lähellä olevan, palvelun esteen ei saa olla salassapitosäädökset, tiukat sektorirajat tai ammattialat. Edellytetään yhä kokonaisvaltaisempaa opetus- ja kasvatustajien näkemystä. Puhe oppivelvollisuuden nostosta, oppilaiden ja opiskelijoiden integroinnista ja valtavirtaistamisesta yleisopetukseen sekä etsivän nuorisotyön käsite tukevat kaikki ajatusta, että kunkin lasten kanssa toimivan ammattihenkilön tulee yhä laajalaisemmin ottaa vastuuta myös lapsen ja nuoren kasvusta, ei vain oppimisesta. Pisa-tutkimusten mukaan suomalaisten hyvää menestystä selittää erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden parempi menestys verrokkimaihin verrattuna.

Näin vapaaehtoistyön teemavuotena tulee myös pystyä siirtämään nyt yhteiskunnan vastuulla olevia palveluja suomalaisen kansalaisyhteiskunnan ja vapaaehtoistyön varaan.

Pirstaloituneessa postmodernissa yhteiskunnassa lapsella ja nuorella on valittavissaan myös sitoutumattomuuden tie. Tällä tiellä hänelle ei yhteiskunnassa ole asemaa itsestään huolehtivana, lisäarvoa tuottavana kansalaisena.

5. Lähteet

Asetus kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta 269/2007

Lastensuojelulaki 417/2007, §12

Mäntsälän kaupunki 2009. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009–2011. Mäntsälä.

Opetusministeriö 2006. Liikkuva ja hyvinvoiva Suomi 2010-luvulla.. Opetusministeriön työryhmämuis-
tioita ja selvityksiä 2008:14. Yliopistopaino. Helsinki.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2008. Päätös terveyttä edistävän liikunnan neuvottelukunnasta.
STM072:00/2008.

Suomen Kuntaliitto 2009a. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa osat 1 ja 2.
Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Turun kaupunki 2009. Turun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009–2012. Turku.

Suomen Kuntaliitto 2009b. LapsiArvi-kriteerit. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.

Valtioneuvoston periaatepäätös 2007a. Terveysten edistämisen politiikkaohjelma. Luettavissa:
<http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/terveys/fi.jsp>. Luettu: 10.4.2009

Valtioneuvoston periaatepäätös 2007b. Lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma. Luettavissa:
<http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/fi.jsp>. Luettu: 15.4.2009

Ylöjärven kaupunki 2008. Ylöjärven kaupungin lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2008–2012. Ylöjär-
vi.

Kaarinan lapset ja nuoret

Hyvinvointisuunnitelma 2010–2014

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	3
2.	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila ja palvelujen toimivuus v. 2009	
	2.1 Lasten ja nuorten hyvinvointi	4
	2.2 Lasten ja nuorten palvelut	7
3.	Suunnitelman tavoitteet ja hankkeet	10
	3.1 Pää tavoite: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee ja lastensuojelun tarve vähenee	11
	3.2 Tavoite 1 Terveen kasvun mahdollisuudet paranevat	13
	3.3 Tavoite 2 Vanhemmuus ja vanhempien osallisuus vahvistuvat	13
	3.4 Tavoite 3 Lasten ja nuorten osallisuus ja yhteisöllisyys kasvaa	14
	3.5 Tavoite 4 Koulutus- ja työllistymispolku turvataan	15
	3.6 Henkilöstön voimavarat lisääntyvät	15
4.	Suunnitelman seuranta ja arviointi	15
5.	Ohjelman valmistelussa käytetty tausta-aineisto ja liitteet	17

1. Johdanto

Vuoden 2008 alussa voimaan tullut lastensuojelulaki (L417/2007, 12§) velvoittaa kuntaa valmistelemaan suunnitelman siitä, miten lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään ja kuinka lastensuojelupalveluja järjestetään ja kehitetään. Uudistetun lain tavoitteena on, että lastensuojelun painopiste siirtyy ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tukeen ja avohuoltoon. Tehtävä koskee koko lasten ja nuorten palvelujen kenttää, mikä edellyttää uudenlaisen yhteistyön virittämistä.

Lastensuojelu määritellään laissa kaikkia viranomaisia koskevaksi toiminnaksi. Lastensuojelu on

- 1) lasten hyvinvoinnin edistämistä kehittämällä kasvuoloja ja tukemalla lapsia ja kasvattajia peruspalveluissa ja yhdyskuntasuunnittelussa.
- 2) ehkäisevien palvelujen kehittämistä kasvatuksen tukemiseksi. Ehkäiseviä palveluita ovat peruspalveluissa annettava erityinen tuki, joka on jo kohdennettua, erityisiin tarpeisiin räätälöityä apua. Ehkäisevä lastensuojelu edistää ja turvaa lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia ja tukee vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on äitiys- ja lastenneuvolassa, päivähoitossa, nuorisotyössä ja opetuksessa annettava tuki sekä muu sosiaali- ja terveydenhuollossa annettava erityinen tuki.
- 3) lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua, joka sisältää lastensuojelutarpeen selvityksen, asiakassuunnitelman, avohuollon tukitoimet, huostaanoton, kiireellisen sijoituksen, sijaishuollon ja jälkihuollon.

Suunnitelmassa Kaarinan kaupungin tulee osoittaa, kuinka palvelut järjestetään ja resursoidaan.

Suunnitelman tulee lastensuojelulain mukaan sisältää tiedot:

- Lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta
- Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- Lastensuojelun tarpeesta kunnassa
- Lastensuojeluun varattavista voimavaroista
- Lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä
- Yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
- Suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Suunnitelmalla on useita eri tarkoituksia. Tavoitteena on antaa päättäjille, palvelujen käytännön toteuttajille ja kuntalaisille aiempaa parempi kokonais käsitys lasten ja nuorten kasvuoloista sekä käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista Kaarinassa. Se on myös hallintokuntien yhteinen sopimus siitä, mihin suuntaan lasten ja nuorten palveluja yhteistyössä kehitetään. Suunnitelmaan kirjataan hallintokuntien yhteiset tavoitteet sekä ne toimenpiteet, joilla kyseisiin tavoitteisiin pyritään pääsemään.

Suunnitelma on kunnan strateginen asiakirja ja se otettava huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa ja sille laaditaan johtamis- ja arviointiohje. Suunnitelmassa tarkastellaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamista peruspalvelujen, ehkäisevien palvelujen ja korjaavien palvelujen näkökulmasta. Suunnitelmassa lapsiksi ja nuoriksi katsotaan

0-21 vuotiaat kaarinalaiset. Kaarinassa asiakirja nimetään Kaarinan lapset ja nuoret - hyvinvointisuunnitelmaksi.

Suunnittelutyöryhmä on lisäksi kiteyttänyt suunnitelmalle seuraavat tavoitteet:

- Löytää lasten, nuorten ja perheiden arjen sujuvuuden, turvallisuuden ja itseohjautuvuuden lisäämiskeinoja
- Tukea työntekijöitä
- Tehdä konkreettinen ”työkalu” päättäjille ja työntekijöille
- Sitouttaa päättäjät ja työntekijät perheiden hyvinvoinnin edistämiseen yhdensuuntaisesti.

Kaupunginhallitus päätti 2.3.2009 asettaa hyvinvointisuunnitelman laadintaan ohjausryhmän, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana kaupunginjohtaja Harri Virta ja jäseninä Mika Rantanen (sihteeri), Susanna Sura (tekninen lautakunta), Oskari Arell (kaupunginhallitus), Simo Saarikko (sivistyslautakunta), Marja-Riitta Oksanen (kansalaistoiminnan lautakunta), Olli Vuorinen (perusturvalautakunta), kansalaistoiminnan johtaja Sirkka Mylly ja nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva, ohjausryhmä on kokoontunut viisi kertaa. Suunnitelman on koontanut työntekijäryhmä, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana johtava sosiaalityöntekijä Marjo Oinonen-Söderström ja jäsenet rehtori Mika Rantanen (sihteeri 30.9.2009 asti), hyvinvoinnin suunnittelija Pirkko Lehtonen (sihteeri 1.10.2009 alkaen), päivähoiton johtaja Päivi Kemppainen, johtava hoitaja Anne Valtonen, koulutusjohtaja Risto Jaakola (31.12.2009 asti), koulutusjohtaja Tiina Sivusaari (1.1.2010 alkaen), projektipäällikkö Pentti Tapio, Sirkka Mylly ja Esa Kanerva. Käsikirjoituksen ovat tehneet Esa Kanerva ja Pirkko Lehtonen. Työryhmä on kokoontunut neljä kertaa.

2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila ja palvelujen toimivuus vuonna 2009

2.1 Lasten ja nuorten hyvinvointi Kaarinassa

Lasten ja nuorten hyvinvointia on tarkasteltu useita eri tietolähteiden avulla. Näitä ovat mm. vastuualueiden ja yksiköiden palveluiden käyttöä koskevat tiedot: Kouluterveyskysely, Kaarinan kuntaraportti (THL, 2009), Selvitys alle kouluikäisten tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeista Kaarinassa (Tuula Rantonen, 2009) ja Nuorten terveystapatutkimus (STM, 2009).

Kaarinalaiset lapset, nuoret ja vanhemmat ovat tuottaneet subjektiivista tietoa kokemastaan hyvinvoinnista. Lasten ja nuorten parissa työskentelevät tahot ovat kertoneet työsään näkyvästä lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Kerätty aineisto on tämän suunnitelman liitteenä. Tietojen pohjalta on tiivistetty ne tekijät, jotka kuvaavat tämänhetkistä hyvinvoinnin tilaa:

Ilonaiheet

Kaarinan lapsimäärä kasvaa muuttoliikkeen ja hyvän syntyvyyden takia. Alueellisesti lapsimäärän kasvu ei ole kaupungin sisällä tasaista. Suurin kasvu tapahtuu Piikkiössä.

Lapsiperheiden työllisyys on parantunut ja myös nuorisoikäisten työllisyysaste on hyvä. Tilanne on kuitenkin vuonna 2009 nopeasti heikkenemässä. Osin lapsiperheiden tulotaso on kohentunut.

Vauvat syntyvät erittäin terveinä. Perheissä arvostetaan lapsia ja lapsuutta. Kentän toimijoiden näkökulmasta isien rooli perheissä on vahvistunut yhä tasa-arvoisempaan suuntaan. Yhä useammat vanhemmat puhuvat avoimesti huolistaan ja osaavat hakea apua tarvittaessa. Perhetalojen palveluilla on saatu aikaan vanhempien keskinäistä vertaistukea.

Alakouluikäisistä lapsista suurin osa kertoi, että omat vanhemmat ovat turvallisia lähiaikuisia ja heitä on helppo lähestyä. Lapset kokevat arkensa pääosin mielekkäänä ja kertovat pärjäävänsä hyvin. Suurin osa alakouluikäisistä lapsista myös harrastaa aktiivisesti ja heillä on ystäviä.

Nuorten koettu terveys on kohentunut. Lääkärin toteamat pitkäaikaissairaudet vähenivät, samoin ylipainoisuus. Koulunkäynti sujui entistä paremmin ja mm. koettu masennus ja koulu-uupumus vähenivät. Lukiolaisten tupakointi ja humalajuominen vähenivät.

Huolenaiheet

Eri toimijoiden antaman palautteen mukaan huolenaiheena on lasten ja vanhempien yhteisen ajan vähäisyys, johon vaikuttaa mm. työn ja perheen yhteensovittamisen vaikeus sekä lasten harrastamisen määrä.

Lapsiperheiden hyvinvointi näyttää eriytyvän. Siihen liittyy lapsiperheiden pienituloisuuden kasvu erityisesti yksinhuoltajien osalta. Harrastusten hinta on noussut niin, että pienituloiset eivät voi antaa lapsilleen ja nuorilleen mahdollisuutta harrastaa halujen mukaan.

Vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmien määrä kasvaa ja se vaikuttaa lapsiin ja nuoriin.

Raskaana olevien äitien tupakointi ei ole vähentynyt. Noin viidellä prosentilla odottavista äideistä on kohonnut päidenongelmariski (THL, Late-hanke 2010). Osan perheistä ongelmana on sosiaalisen verkoston ohuus ja perheiden yksinäisyys.

Työttöminä on nuoria, joiden vanhemmatkin ovat olleet pitkään työttöminä. Varsinais-Suomessa nuorten työttömyyden kasvu on tällä hetkellä nopeaa. 2008 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 80 henkeä, vuonna 2009 156 henkeä, muutos 95 %.

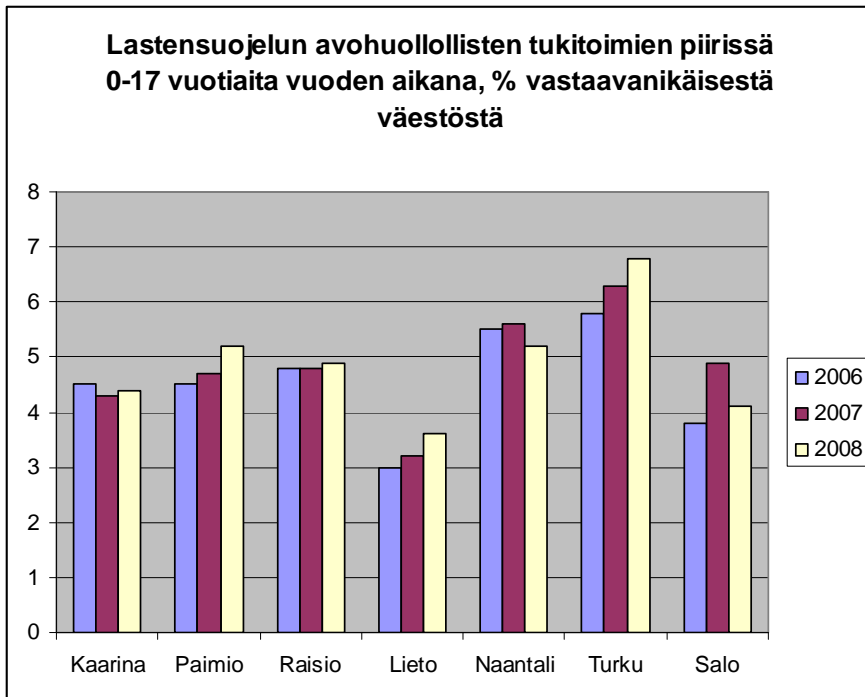
Mielenterveysongelmien kasvu ja hoidon riittämättömyys on myös merkittävä pahoinvoinnin ilmiö. Etenkin lasten psykiatrisen hoidon osalta tulee ilmi, ettei palvelua saa kohtuullisessa ajassa.

Vaikeiden, pitkittyneiden ja ääritapauksissa lasta vaurioittavien huoltoriitojen määrä on kasvanut viime vuosina.

Myös väkivallan kokemukset ovat lisääntyneet. Rikoslakirikokset, poislukien liikennesrikokset lisääntyivät vuodesta 2008 vuoteen 2009 13,45 % (1304 -> 1476 kpl).

Lastensuojelun tarve sekä mielenterveyshoidon tarve on kasvanut koko 2000-luvun ajan.

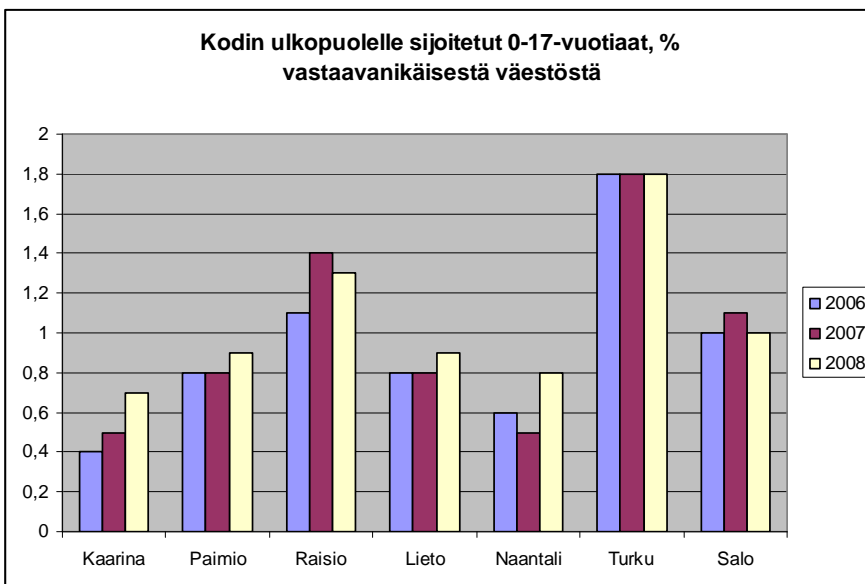
KAAVIO 1 AVOHUOLLON PALVELUJEN PIIRISSÄ OLEVAT

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKAnet 2005 - 2009

Kaarinassa oli lastensuojelun avohuollon tukipalvelujen piirissä vuonna 2008 4,4 % alle 18 – vuotiaista, Turun alueella 5,4 %. Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien määrä on vaihdellut osittain johtuen myös tilastollisista muutoksista.

KAAVIO 2 KODIN ULKOPUOLELLE SIJOITETUT

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKAnet 2005 – 2009

Kaarinassa oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna lapsia 0,7% alle 17-vuotiaista vastaavanikäisestä väestöstä, Turun alueella 1,3 %.

Yllä olevista taulukoista voidaan päätellä, että Kaarinassa tehdään avohuoltopainotteista lastensuojelua. Kaarinassa sijoitettujen lasten lukumäärään on pyritty vaikuttamalla tekemällä lastensuojelutyötä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tekemällä ennaltaehkäisevää työtä.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten määrä on Kaarinassa melko pieni mutta tulee työperäisen maahanmuuton kautta kasvamaan. Tästä syntyy uusia tarpeita ja huomiotavampia tekijöitä. Lähinnä maahanmuutto näkyy nyt toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa (KSTO). Jatkossa tulee osata tukea kehitystä niin, että maahanmuutto on positiivinen voimavara ja monikulttuuristen perheiden kotoutuminen Kaarinaan turvataan.

Osalla lapsia arki on tarkkaan aikataulutettua ja suorittavaa. Mahdollisesti tästä johtuvaa väsymyksen ja kiireen kokemusta on suhteellisen paljon. Osalla lapsista näyttää olevan suorituspainetta.

Perhemuoto ja tulotaso vaikuttavat yhä enemmän lasten harrastusmahdollisuuksiin harrastusten hintojen noustessa. Harrastuksia lopetetaan niiden kalleuden takia.

Nuorten tupakoinnin ja päihteiden käytön osalta viime vuosien myönteinen kehitys on pysähtynyt ja kääntynyt jälleen osin kielteiseen suuntaan. Kaarinan peruskoululaiset tupakoivat ja juovat itsensä humalaan useammin kuin aiemmin. Sekä peruskoulussa että lukiossa kokeillaan huumeita aiempaa enemmän ja asenteet huumeita kohtaan ovat entistä myönteisempiä.

Huolestuttavan monet vanhemmat eivät tiedä, missä heidän nuorensa viettävät vapaa-aikaansa.

Kiusaamista koetaan yhtä paljon kuin aiemminkin ja fyysisen uhan kokeminen on lisääntynyt.

Nuorten hyvinvointi eriytyy. Koulupudokkuus ja toisen asteen koulutuksen jättäminen kesken on vakava syrjäytymisriski. Nuorisoiäisten vakava oirehtiminen on lisääntynyt ja näkyy psykiatrisen hoidon tarpeessa.

2.2 Lasten ja nuorten palvelut

Lasten ja nuorten palvelut on esitetty hyvinvoinnin kokonaisuutena jaotellen ne peruspalveluihin, ehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin sekä korjaaviin palveluihin.

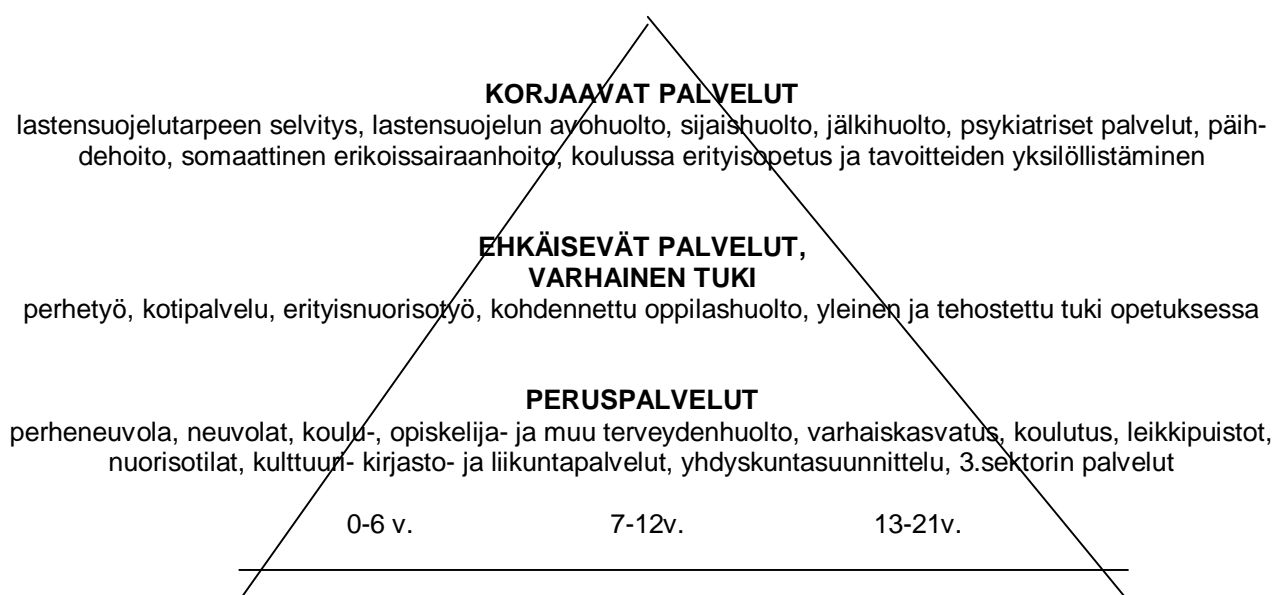
Peruspalveluilla tarkoitetaan koko ikäryhmän käytettävissä olevia palveluita: neuvolat, kouluterveydenhuolto, perheneuvola, päivähoito, perhetalojen avoin toiminta, opetus, kerhot, harrastukset ja nuorisotilat. Näitä palveluita tuottavat mittavassa määrin kaupungin lisäksi urheiluseurat, yhdistykset ja seurakunnat.

Ehkäisevät palvelut ja varhainen tuki ovat kohderyhmille annettua tukea kuten perhetyö, perhetalojen pienryhmät, perhepalveluiden ja nuorisopalveluiden yksilötyö ja tavoitteelliset pienryhmät, yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toimenpiteet opetuksessa, muu oppilashuoltotyö, uraohjaus sekä etsivä työparitoiminta.

Korjaavat palvelut ovat lapsen kasvua korjaavaa ja viimesijaista tukea antavia palveluita, esim. lapsikohtainen ja perhekohtainen lastensuojelu ja psykiatrinen hoito ja koulussa erityisopetus ja opetussuunnitelman mukainen tavoitteiden yksilöllistäminen. Palvelurakenne on ikäryhmittäin erilainen eri-ikäisten lasten kohdalla.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin perustana on kaikille suunnatut peruspalvelut. Niiden rinnalle tarvitaan ehkäiseviä ja korjaavia palveluja. Palveluiden välillä tulee säilyttää tasapaino niin, että korjaavien palveluiden tarve pitkällä tähtäimellä vähenee. Korjaavat palvelut ovat lasta tai nuorta kohden paljon kalliimpia järjestää kuin peruspalvelut tai ehkäisevät palvelut.

KAAVIO 3 PALVELUKOKONAISUUS KAARINASSA

Alle kouluikäisten (0-6 v.) lasten palvelut

Alle kouluikäisten lasten palvelut ovat palautteen mukaan hyvin toimiva kokonaisuus.

Peruspalveluissa tehostettu alueellinen perhevalmennus saa kiitosta ja malli voitaisiin juurruttaa kaikkien toimijoiden yhteiseksi toimintatavaksi.

Leikkipuistotoiminta ja pikkulapsiperheille kohdennetut varhaisen tuen hankkeet saavat myös kiitosta. Niiden tarjonnan perhetaloissa koetaan olevan laadukasta ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa on toimivaa.

Varhaiskasvatus on niin ikään laadukasta ja vanhempien kanssa toteutettavan yhteistyön koetaan toimivan hyvin.

Lasten tarkastukset saavat kiitosta. Ne kattavat ikäryhmät lapset hyvin ja yhteistyön terveyskeskuksen ja päivähoidon välillä koetaan olevan toimivaa. Haasteena nähdään, kuinka lisätä lasta kohtaavaa asiakastyötä. Lapsen kohtaaminen mahdollistaisi paremman varhaisen tukemisen.

Erityispalveluissa on huomioitu vauva- ja pikkulapsiperheiden tarpeet hyvin (perheneuvola), Lastenpsykiatrasta osaamista tosin kaivattiin lisää.

Tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että tämän ikäryhmän lasten ja heidän perheidensä hyvinvointi on turvattu. Huomioon tulee ottaa erityisesti köyhät ja riskitilanteessa elävät perheet.

Edelleen tilapäishoidon järjestämistä kehitysvammaisille lapsille tulee kehittää. Hyvinvoinnin seurannan kannalta haasteena on alle kouluikäisten hyvinvointitiedon kerääminen. Koottua tietoa ei juuri ole. Koululaisista vastaavaa tietoa saadaan kouluterveyskyselyn avulla.

Mielenterveys- ja päihdeongelmaisten perheiden hoito ja lasten huomioiminen niissä kaipaavat vielä kehittämistä. Erityisesti haasteena ovat ne mielenterveysongelmaiset vanhemmat, jotka eivät pääse psykiatristen poliklinikoiden hoidon piiriin.

Lasten (7-12 v.) palvelut

Kaarinassa koulutuspalvelut ovat laadukkaat ja monipuoliset.

Oppilashuolto on järjestetty hyvin ja oppilashuoltoryhmien toiminta on vakiintunutta. Huomiota on kiinnitetty erityisesti esiopetuksen ja peruskoulun nivelvaiheeseen, jotta mm. erityistä tukea tarvitsevat lasten tarpeet tulevat mahdollisimman varhain huomioituiksi koulutuksessa. 1.-2.-luokkalaisille ja kaikenikäisille erityisoppilaille tarjotaan kattavasti iltapäivätoimintaa.

Lasten harrastusmahdollisuuksia on myös paljon. Kansalaisopisto järjestää monipuolista lasten taidekasvatusta ja kulttuuripalvelut tekee yhteistyötä mm. koulujen kanssa. Lapset käyttävät niin ikään paljon liikuntapalveluja ja Kaarinassa on monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri-ikäisille lapsille ja perheille. Erityisen aktiivista on urheiluseurojen lapsille tarjoama toiminta. Yhteistyö urheilujärjestöjen kanssa on myös tiivistä. Kirjastopalveluja on myös kehitetty eri-ikäisten lasten tarpeet huomioiden.

Kehittämishaasteena on nuorten joukko, jotka lopettavat aktiiviharrastuksen jo 12–13 -vuoden iässä. Tavoitteena on kehittää näille nuorille yhteistyössä yhdistysten kanssa os-topalveluillakin harrastusmahdollisuuksia. Haasteena ovat köyhät lapsiperheet, joilla ei ole taloudellisia resursseja kustantaa lapsilleen maksullisia harrastuksia. Vapaa-ajan toimintaa pyritään viemään myös näiden lasten ulottuville.

Lisäksi on noussut esille, että kouluikäisten ja aikuistuvien nuorten vanhemmat eivät saa tukea siinä määrin kuin vauva- ja pikkulapsivaiheessa. Etenkin murrosikä on kuitenkin vaihe, johon perheet kertovat tarvitsevansa tukea ja tietoa kehitysvaiheista, ohjeita ja apua kasvatukseen sekä vanhempien välistä vertaistukea.

Vaikeasti oireilevien lasten kokonaisvaltaisessa tuessa ja moniammatillisessa yhteistyössä koetaan olevan vielä kehittämistä. Koulut toivovat perhepalveluiden pystyvän osoittamaan varhaisen tuen Kaarinan aluemallin mukaisia työtekijöitä oppilashuoltotyöhön. Nimeäminen on tehty syksyllä 2009 ja yhteistyö on paranemassa. Tuleva oppilashuoltolaki tulee linjaamaan tarkasti oppilashuoltoon osallistuvat.

Lasten sijoituksissa painopiste pyritään muuttamaan perhehoitopainotteiseksi. Perhepalveluihin on suunnattu lisäresursseja perhehoitoon sijoitettavien osuuden lisäämiseksi huostaanottotapauksissa. Perhepalvelut ovat muuttaneet painopistettään ennaltaehkäisevään suuntaan luomalla neuvolan perhetyön, lisäämällä lapsiperheiden kotihoitoon käytettävää määrärahaa ja ottamalla käyttöön ryhmätoimintoja nuorille ja pienten lasten perheille.

Lastensuojelulaitoksissa on edelleen sijoitettuna lapsia, jotka olisivat ensisijaisesti psykiatrisen hoidon tarpeessa. Perhe- ja terveystaluiden välisessä yhteistyössä tarvitaan lisää kehittämistä, jotta lapset ja perheet saisivat tukea oikea-aikaisesti ja koordinoitusti.

Kaikkiaan ikäryhmän lapsia varten tehdään paljon viranomaistahojen välistä yhteistyötä ja yhteistyöryhmiä on useita, mutta palveluiden koordinoinnissa on puutteita.

Erityisesti haasteena ovat ne mielenterveysongelmaiset alle 13-vuotiaat lapset, jotka eivät pääse psykiatristen poliklinikoiden hoidon piiriin ruuhkautuneen tilanteen takia.

Nuorten (13–21 v.) palvelut

Koulutuspalvelut ovat laadukkaat sekä peruskoulun loppuvaiheessa että toisella asteella.

Nuorille on koulutuksessa paljon valinnan mahdollisuuksia, jos huomioidaan alueella ja varsinkin Turussa käytettävissä olevat palvelut. Ammatillisessa koulutuksessa aloituspaikkoja on edelleen liian vähän suhteessa peruskoulun päättävään ikäluokkaan.

Oppilas- ja opiskelijahuolto koetaan sinänsä laadukkaana, mutta nuoret ovat toivoneet palveluja lisää, koska varsinkin lääkäripalveluiden saatavuus koetaan riittämättömänä.

Aktiivisten, taloudellisesti pärjäävien nuorten harrastusmahdollisuudet ovat hyvät ja myös nuorisotoimella on monipuolista tarjontaa. Taloudellisesti heikompiosaisten harrastamisen mahdollisuudet ovat kapeammat ja tässä ikäryhmässä aktiivinen harrastaminen on monelta jo jäänyt.

Nuoret kertoivat tarvitsevänsä lisää vaikuttamismahdollisuuksia sekä koulujen oppilaskunnissa että alueellisesti. Kaarinassa toimii nuorisovaltuusto ja Kaarina on mukana Aloitekanava-toiminnassa, joilta toivotaan parannusta lasten nuorten osallisuuteen. Palveluista tiedottamisen nuoret kokevat puutteellisena. Myös kesätyöpaikkojen saatavuuteen toivotaan parannusta.

Palvelukokonaisuudessa suurimmat haasteet ovat sosiaalisesti heikompiosaisten ja oireilevien nuorten kohdalla. Oireilevien nuorten määrä on kasvava ja mm. nuorten psykiatrian ja lastensuojelun asiakasmäärät ovat olleet merkittävässä kasvussa.

Auttamisen muodoissa koetaan myös olevan puutteita. Perinteiset toiminta- ja hoitotavat lastensuojelussa tai mielenterveyspalveluissa eivät ole tuloksellisia kaikille nuorille ja tarvitaan uusia, kokonaisvaltaisia ja moniammatillisesti toteutettavia auttamisen muotoja.

Peruskoulun jälkeisten koulupudokkaiden ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen keskeyttävien määrä on kasvanut. Pudokkaiden aktiivinen tuki ja ohjaus ovat kohtuullisella

tasolla uraohjauksen ansiosta. Syksyllä 2009 alkaneelta etsivä työpari -toiminnalta odotetaan vielä lisätehoa palveluiden ulkopuolelle jääneiden palveluohjaukselle.

3. Suunnitelman tavoitteet ja hankkeet

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päätavoite on tukea ja lisätä kaikkien karrinjalaisten lasten ja nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisen keskiössä ovat lasten vanhemmat ja koti. Perheiden hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien toimialojen yhteinen asia.

Niin lasten, nuorten kuin palveluidenkin näkökulmasta olennaista on, kuinka perheiden hyvinvointi sekä lasten ja nuorten kasvu ja kehitys turvataan niin, että he tulevat mahdollisimman ajoissa ja riittävästi tuetuksi peruspalvelujen ja varhaisen tuen avulla. Nyt yhä useamman lapsen ja nuoren pahoinvointi kärjistyy lastensuojelutarpeena.

Vastuu hyvinvoinnin turvaamisesta tulee jakautua kaikkien lasten ja nuorten palveluja tuottavien toimialojen ja vastualueiden kesken niin, että lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelutarvetta ei syntyisi.

Toimintaympäristökartoituksesta nousee haasteita, joihin on syytä tarttua aiempaa vanhemmin. Pahoinvointi liittyy usein mielenterveysongelmiin, päihdeongelmiin, lapsiperheiden köyhyyteen tai terveysongelmiin. Yhä useammin erilaiset pahoinvoinnin tekijät kasautuvat tietyille joukolle lapsia, nuoria ja lapsiperheitä, mikä johtaa hyvinvoinnin eriytymiskehitykseen. Eri ikäisten lasten ja perheiden kohdalla nämä ongelmat ilmenevät hieman eri tavoin.

Lasten ja nuorten hyvinvointia turvaavan palvelukokonaisuuden näkökulmasta on tärkeää, kuinka lapsia, nuoria ja heidän perheitään pystytään tukemaan moniammatillisesti ja kokonaisvaltaisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Varsinkin on tärkeää koordinoita palveluita lapsi-, nuori- ja perhelähtöisesti.

Ennaltaehkäisy ja varhaisen tuen strategioita tulee kehittää edelleen olemassa oleviin palvelutarjonnan nivelvaiheisiin ja aukkopaikkoihin sekä uusiin nouseviin haasteisiin. Eri kuntatoimijoiden, seurakunnan ja poliisin lisäksi mukaan tarvitaan myös järjestöt ja muu kolmas sektori.

Ikäryhmittäin tärkeiksi kehitysyhteisöiksi muodostuvat kodin lisäksi

- Vauvaperheille neuvolat ja leikkipuistot,
- Pikkulapsille neuvolat, leikkipuistot ja päivähoido sekä
- Kouluikäisille koulut, iltapäivätoiminta sekä kerho- ja harrastustoiminta, joissa kohdataan miltei koko ikäryhmä.
- Internetin verkkoyhteisöt ovat myös foorumeja, joissa lapset ja nuoret viettävät yhä enemmän aikaansa.

Lapsia, nuoria ja perheitä koskevien tavoitteiden lisäksi tulee heidän parissaan toimivan henkilöstön työhyvinvoinnista pitää erityistä huolta. Koska henkilöstöresurssia ei todennäköisesti ole mahdollista lisätä, tulee työntekijöiden ammattitaidon kehittämiseen ja heidän jaksamiseensa panostaa. Työntekijöillä tulee olla yhteinen tietopohja ja yhteisesti sovitut yhteistyön muodot. Työntekijöille järjestetään moniammatillista koulutusta, luodaan yhteiset pelisäännöt ja kehitetään johtamista.

3.1. Päätaivoite:

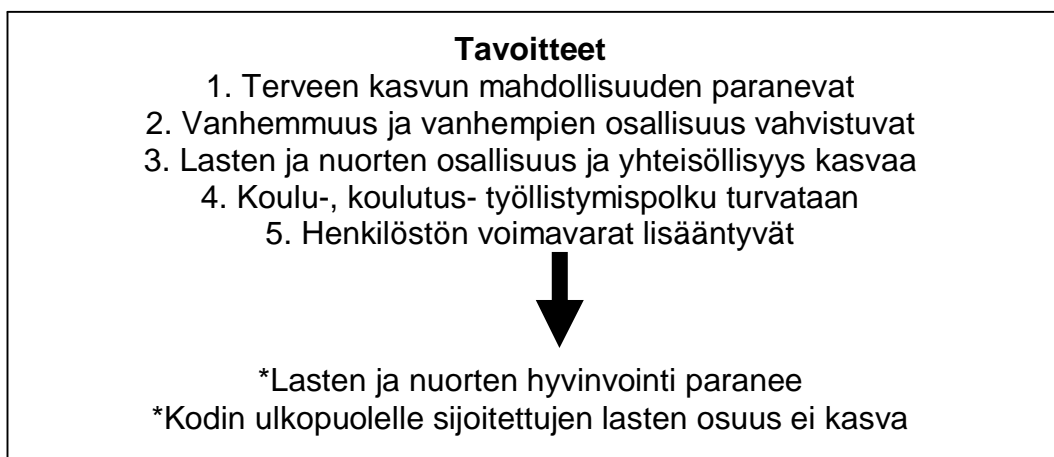
Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee ja lastensuojelun tarve vähenee

Suunnitelman taivoitteet on valittu tehdyn kartoituksen pohjalta. Päätaivoite on parantaa kaarinalaisten lasten ja nuorten yleistä hyvinvointia sekä vähentää lastensuojelun tarvetta niin, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus ikäryhmästä kääntyy laskuun. Tämä on myös valtakunnallinen KASTE- ohjelmaan sisältyvä taivoite. Se perustuu käsitykseen, että lasten sijaishuollon tarve on mittari, jolla kuvataan lasten ja perheiden sosiaalista tilannetta ja myös koko palvelujärjestelmän toimivuutta sekä kykyä tukea lasten kasvua ja kasvatusta. Sijaishoidon sisällä hoitopaikkojen vähentäminen kohdistetaan laitoshoitoon. Vähentämistaivoitteessa keskeistä on palveluiden kehittäminen korjaavien palveluiden lisäksi kaikilla tasoilla lasten ja nuorten peruspalveluissa, ehkäisevissä palveluissa sekä varhaisen tuen työmuodoissa.

Osana hyvinvointisuunnitelmaa tulee tehdä myös valtioneuvoston asetuksen mukainen suunnitelma neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Asetuksen mukaan terveystarkastusten ja niiden perusteella suunnitellun terveysneuvonnan on muodostettava suunnitelmallinen, monialainen kokonaisuus, jossa myös huomioidaan yksilön ja perheen osallisuus.

Taivoitteet on tarkennettu niin, että toimialojen ja vastuualueiden yhteistyössä pystytään aidosti edistämään niitä. Kaikkiin esille nousseihin tarpeisiin ei vastata vaan kohdentamalla voimavaroja turvataan tärkeimmiksi asetettujen taivoitteiden ja hankkeiden toteutuminen. Hyvinvointia pyritään edistämään palvelukokonaisuuden näkökulmasta huomioiden eri ikäryhmien erilaiset tarpeet. Hankkeet ovat monitoimialaisesti toteutettavia ja tarkoitettu pysyviksi, rakenteellisiksi muutoksiksi, kunhan ne osoittautuvat tuloksellisiksi. Tähän suunnitelmaan ei ole kirjattu toimialojen vastuualueiden sisäisiä toimia, vaan on pyritty keskittymään yhteistyössä tehtäviin hankkeisiin.

Kaavio 4 Taivoitteet

3.2 Taivoite 1: Terveen kasvun mahdollisuudet paraneevat

Moniammatillista varhaista tukea kehitetään päivähoidon ja opetuspalveluiden aloittamalla varhaisen tuen aluemallilla, alle kouluikäisille ja heidän perheilleen neuvoloiden ja päivä-

hoidon välille sekä kouluikäisille ja heidän perheilleen kouluympäristöön. Tuki tapahtuu yhä enemmän lasten ja nuorten toimintaympäristössä.

Hanke 1 Alle kouluikäisten ja peruskouluikäisten lasten ja perheiden moniammatillinen palvelukokonaisuus.

Elinkaarimallia vahvistetaan johtamis- ja yhteistyörakenteissa niin, että Kaarinassa on yksi lasten ja näiden perheiden varhaisesta tuesta vastaava taho, joka koordinoi tukea niin peruspalveluissa, ehkäisevissä palveluissa kuin korjaavissakin palveluissa. Jo tehtyä aluemallia vahvistetaan. Lisätään terveydenhoitajan ja koululääkärin päivittäistä tavoitettavuutta. Tavoitettavuuteen kehitetään uusia menetelmiä puhelin- ja verkkopalveluina. Dialogiseen verkostotyöhön kehitetään malli, katso hanke 10.

Vastuu hankkeesta: Perhepalvelut, sivistyspalvelut, perhepalvelut, nuorisopalvelut terveyspalvelut.

Hanke 2 Lapsiin ja nuoriin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Kaikkeen kaupungin päätöksentekoon ja valmisteluun ulotetaan niiden vaikutusten arviointi lasten ja nuorten kannalta. Kussakin päätöksessä tulee olla käytynä diskurssi päätöksen aiheuttamista vaikutuksista lapsen ja nuoren hyvinvoinnille. Lapsi- ja nuorisoneuvoston asemaa vahvistetaan lausunnon antajana. Toiminnalle tehdään malli.

Vastuu hankkeesta: Hallintopalvelut, kaupungin johtoryhmä

Hanke 3 Verkkopalvelut

Aloitetaan ja vahvistetaan verkkonuorisotyön, verkkoterveyspalveluiden ja verkkososiaalityön yhteistyötä internetissä. Huomioidaan alueellisesti myös monikulttuuristen nuorten perheet.

Vastuu hankkeesta: Hallintopalvelut, perhepalvelut, terveyspalvelut, nuorisopalvelut

Hanke 4 Mielensterveysshanke

Laaditaan mielensterveys- ja päihdetyön suunnitelma, jossa on toimintamalli perheiden lasten hyvinvoinnin varmistamiseksi kaikissa ongelmatilanteissa.

Selkiytetään mielensterveyspalveluiden järjestämistä niin, että psykiatrisen hoidon, perheneuvolan ja lasten sijaishuollon hoitovastuut määritellään ja vahvistetaan matalan kynnyksen palveluita. Tavoitellaan seudullisia perheneuvolapalveluita, joka mahdollistaa erikoistumisen ja psykiatrisen hoidon osaamisen vahvistamisen.

Vastuu hankkeesta: Hyvinvoinnin edistäminen, terveyspalvelut, perhepalvelut, opetuspalvelut, erityissairaanhoido

3.3 Tavoite 2: Vanhemmuus ja vanhempien osallisuus vahvistuvat

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tärkeimmät turvaajat ovat omat vanhemmat. Vanhemmuuden tukea on saatavana odotus- ja vauvavaiheesta lähtien. Tuen määrä vähenee lasten kasvaessa. Erityisesti murrosikä on vaihe, jossa vanhemmuuden vahvistamisen tarve on ilmeinen. Vanhemmuuden tukea sekä vertaistukea kehitetään erityisesti koulujen yhteyteen kaikille varhaismurrosikäisille ja murrosikäisille. Kehitetään myös menetelmiä eroperheiden lasten ja nuorten tukemiseen.

Hanke 5 Joka kylä kasvattaa

2000-luvun alussa toteutettu koko Litsa kasvattaa -hanke (hanke, jossa 2000-luvun alussa parannettiin Littoisten alueen yhteisöllisyyttä esimerkiksi sopimalla yhteisistä pelisäännöistä vanhempien, lasten, nuorten ja eri työntekijäryhmien kanssa) monistetaan ja muokataan koulujen aluemallin mukaiseksi toteutukseksi kullekin alueelle erikseen. Vanhempien kasvatusvastuuta tukevaa toimintaa järjestetään mm. ehkäisevässä päihdetyössä tupakoinnin ja päihteidenkäytön vähentämiseksi.

Vastuu hankkeesta: Hyvinvoinnin edistäminen, opetuspalvelut, perhepalvelut, Sateenkaarina (ehkäisevän päihdetyön monialainen ryhmä).

3.4 Tavoite 3: Lasten ja nuorten osallisuus ja yhteisöllisyys kasvaa

Tasapainoisen kasvun kannalta on tärkeää, että kasvuympäristö on yhteisöllinen ja lapset ja nuoret kokevat olevansa aktiivisia osallisia yhteisössään. Kokemuksella yhteisöllisyydestä on todettu olevan ehkäisevä vaikutus tyttöjen mielenterveysongelmiin ja poikien taipumuksiin rikoksiin. Kouluissa oppilaskuntien asemaa vahvistetaan alakouluissa, vertaistukitoiminta (Vertti) laajennetaan kaikkiin yläkouluihin ja lapsi- ja nuorisovaltuustolle annetaan lisää vaikutusmahdollisuuksia. Internet otetaan entistä vahvemmin mukaan nuorten osallistamiseksi ja Aloitekanava.fi otetaan viralliseksi osaksi lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia sekä asuinalueillaan että heille kohdentuvien palveluiden suunnittelussa. Taito- ja taideaineiden asemaa vahvistetaan koulujen opetuksessa, minkä nähdään lisäävän lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä sekä kehitetään harrastusmahdollisuuksia niille lapsille, joilla ei ole mahdollisuutta itsensä toteuttamiseen esim. sosioekonominen taustansa takia.

Hanke 6 Lapsille mahdollisuus harrastamiseen

Luodaan malleja harrastustoiminnan tarjoamiseen tasapuolisesti kaikille lapsille ja nuorille vastuualueiden yhteistyöllä. Yhteistyössä ja ostopalveluina yhdistyksiltä ja muilta toimijoilta turvataan se, että jokaisella lapsella on mahdollisuus yhteen kiinnostavaan harrastukseen vanhempien tilanteesta riippumatta. Kaikille koulualueille tulee iltapäivisin tarjottavaa harraste- ja kerhotoimintaa lasten, vanhempien, järjestöjen ja kaupungin vastuualueiden yhteistyönä lapsia itseään kuullen.

Vastuu hankkeesta: Hyvinvoinnin edistäminen, opetuspalvelut

Hanke 7 Kulttuurikasvatusohjelma

Kaarinan kulttuuripalveluissa tähdätään siihen, että kulttuuri eläisi ihmisten arjessa. Lasten ja nuorten osalta kulttuuria tarjotaan etenkin koulujen ja päiväkotien kautta. Joka vuosi järjestetään ainakin yksi taiteilijavierailu tai muu kulttuuritapahtuma jokaiselle kouluasteelle ja päiväkodeille. Näin kulttuuripalvelut tavoittavat käytännössä kaikki kaarinalaiset lapset. Kaupungin järjestämässä kulttuuritapahtumissa lapset ovat tärkeä kohderyhmä. Kulttuuripalvelut tukevat myös nuorisopalvelujen tuottamien kulttuuritapahtumien järjestelyjä ja suunnittelua.

Oman kulttuurituotannon lisäksi kulttuuripalvelut ovat mukana järjestämässä taiteen perusopetusta, joka tällä hetkellä tarkoittaa lähinnä ostopalveluina hankittua musiikin opetusta.

Kulttuuritarjonnan painopistettä siirretään oppilaiden ja opetuksen käyttöön Kaarinan kulttuuripalveluiden, eri kulttuuritoimijoiden ja koulujen yhteistyönä.

Vastuu hankkeesta: Kulttuuripalvelut, opetuspalvelut, päivähoitopalvelut

Hanke 8 Aktiivinen lapsi ja nuori

Nuorten aktiivisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tukevaa Aloitekanava.fi toimintaa kehitetään ja vahvistetaan. Lapsi- ja nuorisovaltuuston asemaa vahvistetaan aktiivisesti. Vertti-toiminta ulotetaan kaikkiin yläkouluihin. Oppilaskuntatyö ulotetaan alakouluhinkin ja sen asemaa vahvistetaan.

Vastuu hankkeesta: Nuorisopalvelut, opetuspalvelut

3.5 Tavoite 4: Koulu-, koulutus- ja työllistymispolku turvataan

Koulupudokkuus on vakava syrjäytymisriski lapsen ja nuoren elämänkaarella. Opiskelu- tai työpaikkaa ilman jääneille järjestetään uraohjausta. Perusopetuksen opinnonohjauksessa pyritään kiinnittämään erityistä huomiota nuoriin, joilla on suuri pudokasriski. Syksyllä 2009 on alkanut etsivä työparitoiminta, jossa tavoitetaan palveluiden ulkopuolelle jääneitä nuoria ja ohjataan heitä takaisin koulutukseen.

Hanke 9 Koulupudokkuuden ja työttömyyden ehkäisy

Monialaisen yhteistyön avulla varmistetaan koulupudokkaiden tuki ja ohjaus perusopetuksen jälkeen. Kehitetään malli, jolla tunnistetaan keskeyttämisvaarassa olevat opiskelijat, ehkäistään heidän turhia poissaolojaan ja tuetaan jatkamaan opinnoissa. Tuetaan ja ohjataan uraohjauksella myös nuoria, jotka ovat jo keskeyttäneet opintonsa.

Vastuu hankkeesta: Opetuspalvelut, nuorisopalvelut, perhepalvelut, työvoimahallinto, Kaarinan nuoret pajamestarit ry

3.6 Tavoite 5: Henkilöstön voimavarat lisääntyvät

Henkilöstön osaaminen paranee yhteisen tietopohjan ja sovittujen yhteistyömuotojen avulla.

Hanke 10 Henkilöstön osaaminen

Kehitetään ja lisätään toimijoiden monialaista tietopohjaa lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyen yhteisten, moniammatillisten koulutusten avulla. Uusien työntekijöiden perehdytykseen tehdään ohjeistus. Yhteistyön johtaminen ja rakenteet sovitaan. Dialogiseen verkostotyöhön kehitetään malli, jossa perhe on mukana aktiivisena toimijana niin tuen suunnittelussa kuin toteuttamisessakin. Palvelut viedään lapsen kasvu- ja kehitysympäristöön. Kaarina pyrkii myös profiloitumaan lapsiperhemyönteisenä työnantajana.

Vastuu hankkeesta: Perhepalvelut, kaupungin johtoryhmä

4. Suunnitelman seuranta ja arviointi

Lastensuojelulain mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumiseen ja arviointiin tulee olla suunnitelma.

Seurannasta vastaa kaupungin johtoryhmä. Ryhmä kokoontuu kerran vuodessa tilannekatsausta varten. Kullekin neljälle tavoitteelle tehdään tavoiteryhmä, jolle kunkin hanke

tuottaa seuranta- ja arviointitietoa. Tavoiteryhmien puheenjohtajana on vastuualuejohtaja. Tavoiteryhmä vastaa hankkeiden ohjauksesta, arvioinnin suunnittelusta ja osin toteutuksesta. Ryhmä kokoaa jo tuotettua tietoa palveluiden käytöstä ja hyvinvoinnista sekä luo mittareita arviointiin.

Suunnitelman toteutumista seurataan:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointi-indikaattoreilla, joita saadaan esim. kouluterveyskyselyllä,

2. Hyvinvointi-indikaattoreilla, joita saadaan vuonna 2010 laadittavalla hyvinvointikertomuksella. Näitä voivat olla:

- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus ikäryhmästä ei kasva
- Nuorten masentuneisuus vähenee
- Nuorten tupakointi vähenee
- Harrastustoimintaan osallistuvien lasten osuus kasvaa
- Koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus vähenee

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta raportoidaan valtuustokauden aikana poliittisille päättäjille: Vuosittain lautakunnille ja lapsi- ja nuorisoneuvostolle sekä kerran valtuustolle. Hankkeisiin liittyvät toimenpiteet esitetään talousarvion ja käyttösuunnitelman yhteydessä.

lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

LIITE

1 LAPSILLE JA NUORILLE SUUNNATUT PALVELUT

2. HENKILÖKUNTAKYSELY LASTEN JA NUORTEN PALVELUISTA, YHTEENVETORAPORTIT

3. ARKI- JA KOKEMUSTIEDON KYSELYT, YHTEENVETORAPORTIT

3.1 Pienille lapsille

3.2 Kouluikäisille lapsille ja nuorille

3.3 Lasten ja nuorten vanhemmille/huoltajille

4. ARKI- JA KOKEMUSTIEDON YHTEENVETORAPORTIT, AVOIMET VASTAUKSET

5 KESKUSTELUTILAISUUDET

5.1 Yhteistyökumppanit

5.2 Aluetilaisuudet

5.3 Henkilökuntatilaisuudet

6. LAUTAKUNTIEN LAUSUNNOT LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN LUONNOKSESTA

LÄHTEET

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa osat 1 ja 2, Kuntaliitto2009

LapsiARVI -kriteerit -perusvaatimukset lastensuojelupalveluiden laadulle, opas laadun arviointiin ja kehittämiseen, Kuntaliitto 2009

Terveiden edistämisen politiikkaohjelma (koordinoija STM) sekä lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma (koordinoija OPM), Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelma 2007

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma 2008–2011, sosiaali- ja terveysministeriö 2008

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, Sirpa Taskinen Stakes 2006

Kouluterveys 2009, Kaarinan kuntaraportti, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2009-12-29

Selvitys alle kouluikäisten tukea tarvitsevien lasten palvelutarpeista Kaarinassa, Tuula Rankonen 2009

Kaarinan lapset ja nuoret **LIITE 2**
Hyvinvointisuunnitelma 2010–2014

SUUNNITTELUKUVAUS

Sisällysluettelo

- 1. Organisaatio**
- 2. Aikataulu**
- 3. Tiedonkeruu**

Liitteet

- 1. Tiedonkeruulomake kaupungin yksiköille ja saate**
- 2. Palveluiden arviointilomake ja saate**
- 3. Arki- ja kokemustiedon kyselylomakkeet ja saate**

suunnitteluryhmä 16.8.2010
ohjausryhmä 18.8.2010

1. Organisaatio

Ohjausryhmä

Kaupunginhallitus asetti 2.3.2009 hyvinvointisuunnitelman laadintaan ohjausryhmän, johon kuuluivat puheenjohtajana kaupunginjohtaja Harri Virta ja jäseninä rehtori Mika Rantanen (sihteeri), Susanna Sura (tekninen lautakunta), Oskari Arell (kaupunginhallitus), Simo Saarikko (sivistyslautakunta), Marja-Riitta Oksanen (kansalaistoiminnan lautakunta), Olli Vuorinen (perusturvalautakunta), kansalaistoiminnan johtaja Sirkka Mylly sekä nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva. Ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa.

Arvio: Ohjausryhmä paneutui asiaan hyvin. Osa jäsenistä ei päässyt kaikkiin kokouksiin ja tietämys suunnitelman edistymisestä sai katkoja. Lausuntovaiheessa ei kaikista lautakunnista saatu kannanottoja suunnitelmaan vaikka edustaja oli ohjausryhmässä. Ohjaustyöryhmän jäsenillä tulisi olla henkilökohtainen varajäsen, jotta voitaisiin parantaa tiedonkulkua vastaavien ohjausryhmien ja lautakuntien välillä.

Suunnitteluryhmä

Suunnitelman kokosi työntekijäryhmä, johon kuuluivat puheenjohtajana johtava sosiaalityöntekijä Marjo Oinonen-Söderström ja jäseninä rehtori Mika Rantanen (sihteeri 30.9.2009 asti), hyvinvoinnin suunnittelija Pirkko Lehtonen (sihteeri 1.10.2009 alkaen), päivähoiton johtaja Päivi Kempainen, johtava hoitaja Anne Valtonen, koulutusjohtaja Risto Jaakola (31.12.2009 asti), koulutusjohtaja Tiina Sivusaari (1.1.2010 alkaen), projektipäällikkö Pentti Tapio, kansalaistoiminnan johtaja Sirkka Mylly ja nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva. Käsikirjoituksen tekivät Esa Kanerva ja Pirkko Lehtonen. Työryhmä kokoontui kuusi kertaa.

Arvio: Tiedonkeruuvaiheessa organisaation sisällä ei pyydettyjä tietoja saatu kattavasti vaikka työryhmässä oli edustettuna lasten ja nuorten palveluita tuottavat vastuualueet. Jatkossa pitäisi pystyä parantamaan moniammatillisiin tehtäviin sitoutumista.

Omana työnä tehty suunnittelu on kokemuksemme mukaan tavoitteisiin sitoutumisen kannalta tehokkaampaa kuin ulkopuolisen työntekijän käyttäminen. Suunnitelmien toteutuminen käytännössä paranee, kun suunnitteluun otetaan osaa alusta alkaen.

2. Aikataulu

Suunnittelu organisoitiin keväällä 2009.

Kesällä tehtiin kartoitus kaupungin omista palveluista lapsille ja nuorille sekä tehtiin palveluiden laatuksely henkilökunnalle.

Syyskuussa tehtiin pienten lasten, kouluikäisten ja nuorisoiäisten hyvinvointikysely netissä. Myös vanhemmille ja huoltajille tehtiin oma kysely.

Lokakuussa pidettiin neljä alueellista kuulemistilaisuutta asukkaille.

Marras- joulukuussa pidettiin yhteistyökumppanien kanssa keskustelutilaisuudet palveluista ja niiden toimivuudesta.

Suunnitelman luonnos valmistui tammikuun alussa 2010.

Kevään aikana suunnitelmaa täydennettiin ja korjattiin ja siitä pyydettiin huhtikuussa lausunnot lautakunnilta. Suunnitelma hyväksyttiin toukokuun kaupunginvaltuustossa. Suunnitelman mukaisten hankkeiden on tarkoitus käynnistyä vastuutahojen omien aikataulujen mukaan syksyn 2010 aikana.

Arvio: Organisaation oman toiminnan kartoittamiseen tulee käyttää enemmän aikaa.

Omien palveluiden osiota täydennettiin ja korjattiin vielä, kun suunnitelma oli hyväksytty valtuustossa. Kartoitusta ei kannata aloittaa tai yrittää tehdä kesällä.

Kun suunnitelmaa tehdään omalla porukalla, aikataulu kannattaa jättää väljäksi, jotta suunnitteluun sitoudutaan myös poikkihallinnollisesti.

3. Tiedonkeruu

Tietojen keruu lasten ja nuorten palveluita järjestäviltä kaupungin yksiköiltä

Palveluiden määrästä ja sisällöstä kerättiin tietoja yksikkökohtaisesti verkkokyselyllä.

Kysely tehtiin kahteen kertaan. Kyselyn saatekirje ja kyselylomake ovat liitteenä, liite 1. Kyselyn tuloksia täydennettiin kaupungin kotisivujen tiedoilla palveluista.

Arvio: Kyselyyn ei saatu vastauksia kaikista yksiköistä, vaikka saatekirje oli kaupunginjohtajan allekirjoittama. Linjaorganisaatiossa on tältä osin puutteita. Yksiköissä harkitaan liiankin itsenäisesti töiden priorisointia ja vedotaan ajan puutteeseen. Paremmen tuloksen tältä osin saisi jos asiaan on irrottaa henkilö, joka kiertää keräämässä tiedot. Nyt tehtyä kartoitusta voi jatkossa täydentää kuvaamalla nykyorganisaation yhteistyö- ja suunnitteluryhmät.

Ammattihenkilöiden tekemä arviointi lasten ja nuorten palveluista

Palveluiden laadusta tehtiin verkkokysely lasten ja nuorten parissa työskenteleville kaupungin ammattihenkilöille. Kysely tehtiin kahteen kertaan ja vastauksia saatiin 202 hengeltä. Kyselyn saatekirje ja kyselylomake ovat liitteenä, liite 2.

Arvio: Vastausten määrä oli hyvä ja antoi riittävän kuvan palveluiden laadusta. Erityisesti päivähoiton henkilökunta oli vastannut hyvin kyselyyn (69 %). Ympäristöpalveluista ei kyselyyn tullut vastauksia.

Arki- ja kokemustiedon kerääminen lapsilta, nuorilta ja näiden vanhemmilta

Kysely tehtiin verkkokyselynä, joka oli kaupunkilaisten avoimesti vastattavissa kaupungin kotisivuilla sekä kohdennettuna ikäryhmittäin ja alueittain seuraavasti:

	5 - vuotiaat	2. luokat	5. luokat	8. luokat	2. vuosi
Keskusta	Hovirinta	Hovirinta	Hovirinta	Valkeavuori	KSTO ja lukio
Kuusisto	Empola	Kuusisto	Kuusisto	Valkeavuori	
Piikkiö	Tienniitty	Koroinen	Niemenkulma	Salvelanrinne	
Littoinen	Kultanummi	Auranlaakso	Kotimäki	Kotimäki	
Piispanristi	Poikluoma	Piispanlähde	Piispanlähde	Piispanlähde	

Näillä alueilla ja yksiköissä linkki välitettiin vanhemmille tai kyselyyn vastattiin ohjautusti oppitunnin aikana.

Kyselylomakkeita oli erikseen pienille lapsille, kouluikäisille ja lasten vanhemmille. Saateviesti ja kyselylomakkeet ovat liitteenä, liite 3.

Arvio: Vastaukset käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena, koska alueellisesti vastausten määrä jäi pieneksi. Varsinkin pienten lasten osalta määrä jäi pieneksi (10). Koululaisten vastausmäärääkin saataisiin paremmaksi jos kouluilla käydään erikseen ohjaamassa vastaamista. Toisen asteen koulutuksen ohittaneiden nuorten tavoittaminen tiedettiin jo ennalta vaikeaksi ja vastaajia olikin vain kolme. Kysely antoi kuitenkin kohtuullisen tietopohjan lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Tulokset olivat samansuuntaisia mitä kouluterveyskyselyt ovat antaneet.

Aluetilaisuudet

Aluetilaisuuksia asukkaiden kuulemiseksi pidettiin seuraavasti:

tiistai, 22.9. klo 18 – 20

Piispanristi, Piispanlähden yläkoulun ruokasali

sali

keskiviikko, 23.9. klo 18 – 20	Keskusta, Hovirinnan koulun ruokasali
tiistai, 13.10. klo 18 -20	Littoinen, Kotimäen koulun ruokasali
keskiviikko, 14.10. klo 18 – 20	Piikkiö, Salvelanrinteen koulun ruokasali
keskiviikko, 21.10. klo 18 – 20	Kuusisto, Empola

Tilaisuuksista tiedotettiin järjestökirjeellä, paikallislehdissä (Kaarina-lehti 16.9. ja 7.10., Kunnallislehti 9.10.) sekä kaupungin sivuilla internetissä. Koulujen kautta tilaisuuksista tiedotettiin vanhemmille Wilma-järjestelmän kautta

Arvio: Tilaisuuksista toteutui neljä. Piispanlähteen tilaisuus peruuntui osanottajapulankia. Muissa tilaisuuksissa oli 4-20 (Piikkiö) osallistujaa. Keskusteluiden laatu oli hyvä vaikka ihmisiä oli turhan vähän. Vanhempainiltojen yhteyteen tämän tapaisia asioita on vaikea liittää, kun niissä on jo paljon koulu- ja opetusasioita. Tulisi harkita jalkautumisen mahdollisuuksia niihin ympäristöihin, joissa lasten vanhempia on valmiiksi paikalla, kuten vanhempainyhdistysten kokoukset, kirjastot tai urheiluseurojen harjoitukset. Urheiluseurojen ääni jäi suunnittelussa pieneksi, kun aluetilaisuuksissa oli vähän väkeä (Piikkiössä kaikki lapsille liikuntaa järjestävät tahot olivat paikalla!).

Keskustelutilaisuudet yhteistyökumppaneille

Yhteistyökumppaneiden näkemystä palveluista kartoitettiin järjestämällä heidän kanssaan ja heidän tiloissaan keskustelutilaisuuksia. Yhteistyökumppanina pidettiin toimijoita, jotka työnään järjestävät Kaarinassa palveluita lapsille ja nuorille. Tilaisuuteen varattiin tunti ja siinä kysyttiin kolme asiaa: Mitkä palvelut toimivat hyvin? Missä on vielä parannettavaa? ja Miten yhteistyötä voitaisiin parantaa?

Arvio: Tämä tapa tiedon keruuseen on tehokas. Kaikille yhdeksälle yhteistyökumppanille saatiin järjestettyä palaveriaika, kaikki olivat järjestäneet organisaatiostaan useamman henkilön tilaisuuteen ja kaikki keskustelut kestivät kauemmin kuin asiaan varatun tunnin vilkkaan keskustelun takia. Useammassa urheiluseurassa on jo palkattua henkilökuntaa ja nämä henkilöt voitaisiin jatkossa kutsua yhteiseen tilaisuuteen vastaavaa keskustelua varten.

Keskustelutilaisuudet henkilökunnalle

Henkilökunnan käsitystä palveluista kartoitettiin vastaavasti kuin yhteistyökumppaneiden osalla. Keskusteluissa käytiin läpi kolme kysymystä: Mitkä palvelut toimivat hyvin? Missä on vielä parannettavaa? ja Miten yhteistyötä voitaisiin parantaa?

Arvio: Keskustelutilaisuudet toteutuivat hyvin perhepalveluissa, terveyspalveluissa ja hyvinvoinnin edistämisen vastuualueella. Tarkoitus oli kuitenkin, että keskustelu käydään kaikissa yksiköissä, jokaisessa opettajahuoneessa ja päiväkodin johtoryhmässä. Jos suunnittelutyöryhmästä olisi irrottaa ihminen pitämään omalla vastuualueellaan kyseisiä keskusteluita, olisi se erinomaisen tehokas tapa saada kerättyä tietoa suunnittelua varten ja myös ehkä paras tapa sitouttaa henkilöstöä suunnitelman hankkeiden ajamiseksi.

Tiedon analysointi ja tiivistäminen

Kartoitettuja asioita käytiin läpi ja esiinnousseita aiheita kerättiin yhteen lukumäärän ja oletettavan merkittävyyden perusteella. Näistä aiheista koottiin suunnitelman "ilon-aiheet" ja "vielä kehitettävää" listaukset. Vielä kehitettävää -osiosta kunkin aiheen osalle rakennettiin hanke, jolla kehitystyö tehdään. Menetelmänä käytettiin taulukkoa, johon kirjattiin aihealueittain lukumäärä ja samankaltaisuus.

Esa Kanerva

LIITTEET

Liite 1

Lasten ja nuorten palveluita järjestävät kaupungin yksiköt

TIETOJEN KERUU LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAA VARTEN

Hyvinvointisuunnitelmaa tekevä työryhmä pyytää yksikköänne kuvaamaan lapsille ja nuorille järjestämiänne palveluita.

Kuvauksessa on hyvä olla toimintayksiköiden määrä, henkilökunnan määrä sekä palveluihin osallistuvien lasten ja nuorten määrät. Kuvatkaa myös järjestämänne erityis- palvelut. Tiedot tulee toimittaa Digium -linkillä hyvinvoinnin edistämisen vastuualueelle 31.8.2009 mennessä. Tämä kysely kerää määrällistä tietoa palveluista. Laadullinen tiedonkeruu tehdään henkilökunnalle suunnatulla erillisellä verkkokyselyllä.

Harri Virta
kaupunginjohtaja

TIETOJENKERUULOMAKE

1. Yksikkö, esim. koulu, päiväkot, neuvola, nuorisopalvelut

2. Henkilökunta, vakituiset ja määräaikaiset, nimikkeet ja määrä

3. Palveluiden piirissä olevien lapsien ja nuorten määrä

4. Erityispalvelut, esim. erityisopetus, pienryhmät, projektit ja hankkeet

5. Ostettavat palvelut

6. Palvelun toiminnan kuvaus lyhyesti

Lähetä

Liite 2

KAARINAN KAUPUNGIN LASTEN- JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Lasten ja nuorten parissa työskentelevä ammattihenkilö

Palveluiden arviointilomake

Hyvä ammattilainen, pyydämme sinua vastaamaan oheiseen kyselyyn oman työsi näkökulmasta. Kyselyä käytetään Kaarinan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman teossa.

Suunnitelma on lakisääteinen ja ohjausryhmää johtaa kaupunginjohtaja Harri Virta.

Kyselyyn tulee vastata 31.8.2009 mennessä. Yksittäisen vastaajan henkilöllisyyttä ei tallenneta.

Lisätietoja antaa

hyvinvoinnin suunnittelija Pirkko Lehtonen, pirkko.lehtonen@kaarina.fi

050 3145 235 tai

nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva, esa.kanerva@kaarina.fi 050 511 4994

8. Tilat täyttävät yleiset vaatimukset sekä soveltuvat lasten/nuorten/perheen tarpeisiin

9. Taloudellinen pohja on kestävä ja koko henkilökunta on kustannustietoista

Palvelurakenteeseen liittyvää palautetta

PROSESSI

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei koske työtehtävääni
10. Työmenetelmät perustuvat lapsen/nuoren tarpeisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Lapsi/nuori pääsee palveluiden piiriin viivytystä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. Toiminta on läpinäkyvää, lapsi/nuori/perhe ymmärtää mihin pyritään ja miten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. Jokaisella lapsella on yhdessä laadittu asiakassuunnitelma konkreettisin tavoittein (koskee niitä palveluita, joissa asiakassuunnitelma kuuluu tehdä)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. Lapsen/nuoren kanssa on yhteistä aikaa ja häntä kuunnellaan aidosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Yhteistyö eri tahojen kanssa rakentuu lapsen/nuorten asioiden ympärille	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Palveluprosessiin liittyvää palautetta

TULOKSET

Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei koske työtehtävääni
-------------------	---------------------	---------------	-----------------------	---------------------	------------------------

	tä	tä		mieltä	mieltä	
16. Tavoitteet on asetettu yhdessä lapsen/nuoren/perheen kanssa elämän eri alueille	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17. Palvelun hyötyjä ja vaikutuksia arvioidaan seuraamalla muutoksia lapsen/nuoren/perheen hyvinvoinnissa ja elämäntilanteessa sekä lapsen terveydessä ja kehityksessä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18. Vaikutuksia arvioidaan selvittämällä, miten lapsi/nuori/perhe itse kokee elämänlaatunsa ja elämäntilanteensa kohentuneen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19. Vaikutuksia ja hyötyjä arvioidaan myös suhteessa kustannuksiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tuloksiin liittyvää palautetta

Lähetä

Liite 3

Hei! Tässä Harri Virran saate ja digium-linkit päiväkotikäisten ja näiden vanhempien kyselyä varten. Välitä viesti alueellisten yksiköiden johtajille, joista työryhmässä sovittiin Hovirinta, Empola, Tienniitty, Kultanummi ja Poikluoma.

lähete:

Tietojen keruu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa varten

Hyvä vastaanottaja!

Kaarinan kaupunki tekee syksyn 2009 aikana suunnitelman lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suunnitelmaa varten keräämme tietoja ja kokemuksia perheenne hyvinvoinnista ja arjesta.

Oheisista linkeistä pääsette vastaamaan kyselyyn. Ole hyvä ja vastaa lasten kyselyyn yhdessä lapsesi kanssa. Voit selittää kysymyksiä hänelle mutta anna hänen vastata itse. Vastaa itse vanhempien /huoltajien kyselyyn.

Kaikki vastaukset tallentuvat samaan kokonaisuuteen, josta yksittäisen vastaajan tietoja ei voi tunnistaa.

Valmis suunnitelma vahvistetaan kaupunginvaltuustossa. Valmiista suunnitelmasta tiedotetaan päiväkotien ja koulujen kautta, paikallislehdissä sekä kaupungin kotisivuilla.

Yhteistyöstä kiittäen,

Harri Virta
kaupunginjohtaja

Lasten kyselyn linkki:

Aikuisten kyselyn linkki:

Lisätietoja antaa: Nuorisopalvelujohtaja Esa Kanerva 050 5114994, hyvinvoinnin suunnittelija Pirkko Lehtonen 050 3145235

Esa Kanerva
Kaarinan kaupunki, nuorisopalvelujohtaja
Voivalantie 5, 2 krs, PL 9 20781 Kaarina
050 511 4994
esa.kanerva@kaarina.fi

Arki- ja kokemustiedon kyselylomake kouluikäisille lapsille ja nuorille

Kunta suunnittelee tähän saatetekstin, josta käy ilmi: mikä taho tiedonkeruusta on vastuussa, miksi tietoa kerätään, mitä tiedolla tullaan tekemään, miten vastaajan anonymiteetistä huolehditaan sekä miten tuloksista tullaan tiedottamaan.

Taustatiedot

Olen:

- 7-12-vuotias 13-15-vuotias 16-18-vuotias
 Tyttö Poika

Äidinkieleni on

- Suomi Ruotsi Muu äidinkieli: mikä? _____

Valitse mielestäsi parhaiten perheesi tilannetta kuvaileva vaihtoehto.

- Vanhempani ovat yhdessä ja asun heidän kanssaan
 Minulla on vain yksi vanhempi ja asun hänen kanssaan
 Vanhempani ovat eronneet tai asuvat erillään ja asun toisen vanhemman kanssa
 Vanhempani asuvat erillään ja asun vuorotellen kummankin vanhemman kanssa.
 Vanhempani ovat eronneet ja asun toisen vanhempani ja hänen uuden kumppaninsa kanssa
 En asu kummankaan vanhempani kanssa

Jos vanhempasi ovat eronneet tai asuvat erillään, pystytkö mielestäsi pitämään yhteyttä muualla asuvaan vanhempasi niin usein kuin haluat?

- Kyllä En

Jos et pysty pitämään yhteyttä muualla asuvaan vanhempasi niin usein kuin haluat, niin miksi et pysty?

Hyvinvointi

Mitä näistä syöt päivittäin?

- Aamupala
 Lounas (päiväruoka, esim. kouluruoka)
 Välipala
 Päivällinen (iltaruoka)
 Iltapala
 Muu, mikä? _____

Mitä näistä syöt monta kertaa viikossa?

- Maitotuotteita (esim. maito, piimä, jogurtti, juusto)
- Vihanneksia ja perunoita (esim. salaatti, tomaatti, kurkku, peruna)
- Hedelmiä/marjoja
- Leipää
- Lihapiirakoita
- Hampurilaisia
- Pizzaa
- Ranskalaisia
- Virvoitusjuomia (esim. Coca-cola, Jaffa, Sprite)
- Karkkia
- Sipsejä tai muuta naposteltavaa (esim. suolapähkinät)
- Kalaa, lihaa, kanaa

Kuinka monta tuntia nuket yössä keskimäärin?

- Alle 5 tuntia 5-7 tuntia 8-10 tuntia yli 10 tuntia

Nuketko mielestäsi riittävästi?

- Kyllä En

Onko sinulla vaikeuksia saada iltaisin unta?

- Kyllä Ei

Jos sinulla on vaikeuksia saada iltaisin unta, mistä se johtuu?

Heräiletkö usein yöllä?

- Kyllä En

Mihin aikaan menet nukkumaan arkisin (viikolla, kun seuraavana päivänä on koulua)?

- Ennen klo 21:ää klo 21-22 klo 22-23 klo 23-24 klo 24 jälkeen

Kuinka usein harrastat liikuntaa vapaa-aikana (muulloin kuin koulussa)?

- Joka päivä Muutaman kerran viikossa Harvemmin En koskaan

Onko se mielestäsi:

- Sopiva määrä Liikaa Liian vähän

Kuinka paljon olet keskimäärin päivässä ulkona?

- En lainkaan alle tunnin 1-2 tuntia yli 2 tuntia

Harrastatko jotain, mitä?

Jos harrastat jotakin, kuinka monta kertaa viikossa?

- 1-2 kertaa 3-4 kertaa useammin tai päivittäin

Onko se mielestäsi:

- Sopiva määrä Liikaa Liian vähän

Onko sinulla kavereita?

- Ei yhtään 1-2 3-4 5 tai enemmän

Montako sellaista läheistä ihmistä sinulla on, jolle voit kertoa omista asioistasi ja jotka kuuntelevat sinua (esim. äiti, isä, sisarukset, isovanhemmat, kaverit, muut tutut)?

- Ei yhtään 1-2 3-4 5 tai enemmän

Koetko, että vanhemmillasi on aikaa sinulle niin paljon kuin sinä tarvitset?

Kyllä Ei

Jos et asu vanhempiesi luona, onko sinulla muita läheisiä aikuisia, joilla on riittävästi aikaa sinulle?

Kyllä Ei

Onko muilla läheisilläsi riittävästi aikaa sinulle (esim. sisaruksilla, isovanhemmilla, kavereilla)?

Kyllä Ei

Kenen kanssa haluaisit viettää enemmän aikaa?

Onko vanhemmillasi mukavaa yhdessä?

Kyllä Ei

Onko sinulla mukava olla kotona?

Kyllä Ei

Montako kertaa sinä ja perheesi olette muuttaneet?

0 1 2 3 4 kertaa tai useammin

Jos olet joskus muuttanut, onko muuttamisesta aiheutunut jotakin hyvää tai jotakin huonoa? Mitä?

Kuunnellaanko sinua ja mielipiteitäsi kotona?

Kyllä Ei

Kuunnellaanko sinua ja mielipiteitäsi koulussa?

Kyllä Ei

Kuunnellaanko sinua ja mielipiteitäsi harrastuksissasi?

Kyllä Ei

Kuunnellaanko sinua ja mielipiteitäsi kaveripiirissäsi?

Kyllä Ei

Kerro, mitä vaihtoehtoja tiedät, miten lapset ja nuoret voivat vaikuttaa asioihin omassa kunnassasi.

Onko lapsilla ja nuorilla mielestäsi riittävästi vaikutusmahdollisuuksia omassa asuinkunnassasi?

Kyllä Ei

Mihin haluaisit olla mukana vaikuttamassa?

Tunnetko olosi yleensä turvalliseksi koulussa?

Kyllä En

Tunnetko olosi yleensä turvalliseksi koulumatkalla?

Kyllä En

Tunnetko olosi yleensä turvalliseksi kotona?

Kyllä En

Tunnetko olosi yleensä turvalliseksi muualla vapaa-aikana (ei koulussa tai kotona)?

Kyllä En

Kerro kolme mukavinta tai kivointa asiaa elämässäsi

1. _____
2. _____
3. _____

Palautetta kyselystä

Kyselystäsi antamasi palautteen avulla näemme voisimmeko tehdä kyselystämme vielä paremman.

Oliko kysymyksiä mielestäsi:

Sopivasti Liikaa Liian vähän

Oliko sinun aina helppo ymmärtää mitä kysymyksissä tarkoitettiin?

Kyllä Ei

Jos jotakin kysymystä ei ollut helppo ymmärtää, niin mitä ja miksi?

Oliko vastaaminen riittävän helppoa?

Kyllä Ei

Olisitko halunnut lisätä tai poistaa jotakin kysymyslomakkeesta? Jos, niin mitä ja miksi?

Arki- ja kokemustiedon kyselylomake pienille lapsille

Lapsi täyttää lomakkeen yhdessä aikuisen kanssa, esimerkiksi kotona, neuvolassa, päivähoitossa tai muussa sopivassa turvallisessa paikassa. Auttava aikuinen voi kysellä keskustelemaan sävyyn ja auttaa lasta ymmärtämään kysymysten merkityksiä.

Kunta suunnittelee tähän saatetekstin, josta käy ilmi: mikä taho tiedonkeruusta on vastuussa, miksi tietoa kerätään, mitä tiedolla tullaan tekemään, miten vastaajan anonymiteetistä huolehditaan sekä miten tuloksista tullaan tiedottamaan. Mikäli kysely suoritetaan päivähoitossa tai vastaavassa paikassa, tulee saate toimittaa etukäteen, niin että lapsen vanhemmat/ huoltajat saavat sen tietoonsa samalla, kun heiltä kysytään, saako heidän lapsensa osallistua kyselyyn.

Taustatiedot

Olen:

- 4-vuotias 5-vuotias 6-vuotias
 Tyttö Poika

Äidinkieleni on

- Suomi Ruotsi Muu äidinkieli: mikä? _____

Aikuinen kysyy lapselta: Keitä aikuisia teidän perheeseen kuuluu? Tai tilanteen mukaan: Keitä aikuisia teidän kotonanne asuu? Sen jälkeen aikuinen valitsee listasta sopivan vaihtoehdon.

- Vanhempani ovat yhdessä ja asun heidän kanssaan
 Asun äidin kanssa
 Asun isän kanssa
 Vanhempani asuvat erillään ja asun vuorotellen kummankin vanhemman kanssa.
 Vanhempani ovat eronneet ja asun toisen vanhempani ja hänen uuden kumppaninsa kanssa
 En asu kummankaan vanhempani kanssa

Hyvinvointi

Mitä näistä syöt päivittäin/usein?

- Aamupala (esim. syötkö ennen kuin tulet päivähoitoon? Tai syötkö aamulla kun herää?)
 Lounas (päiväruoka, esim. päiväkodissa syöty ruoka)
 Välipala
 Päivällinen (iltaruoka, isompi kuin iltapala, lämminruoka?)
 Iltapala
 Muu, mikä? _____

Mitä näistä syöt päivittäin tai useita kertoja viikossa?

Maitotuotteita (esim. maito, piimä, jogurtti, juusto)

Vihanneksia ja perunoita (esim. salaatti, tomaatti, kurkku, peruna)

Hedelmiä/marjoja

Leipää

Lihapiirakoita

Hampurilaisia

Pizzaa

Ranskalaisia

Virvoitusjuomia (esim. Coca-cola, Jaffa, Sprite)

Karkkia

Sipsejä tai muuta naposteltavaa (esim. suolapähkinät)

Kalaa, lihaa, kanaa

Nukutko päiväunet (myös kotona)?

- Joka päivä Joskus En koskaan

Miten menet nukkumaan?

- Isä/äiti/muu huoltaja laittaa nukkumaan Itsekseni

Onko sinulla vaikeuksia saada iltaisin unta?

- Kyllä Ei

Jos sinulla on vaikeuksia saada iltaisin unta, mistä se johtuu?

Heräiletkö yöllä?

- Aina/ joka yö Usein Harvoin En koskaan

Nukutko mielestäsi riittävästi?

- Kyllä En

Harrastatko jotain, mitä? (Aikuinen voi auttaa kyselemällä kerhoista, liikuntalajeista, mitä lapsi tekee mielellään jne.)

Onko harrastaminen mukavaa?

- Kyllä Ei Ei aina

Haluaisitko harrastaa:

- Useammin Harvemmin Harrastan nyt sopivasti

Tykkäätkö leikkiä ulkona?

- Kyllä En

Leikitkö ulkona joka päivä (myös niinä päivinä kun et ole päivähoidossa)?

- Kyllä En

Saatko leikkiä riittävästi ulkona vai tuntuuko siltä että sinun täytyy leikkiä liikaa ulkona?

- Riittävästi/sopivasti Liikaa

Katsotko kotona tv:tä? (Vastausta ei tarvitse kirjata, tarkoitus on vain virittää lapsi seuraavaan kysymykseen)

Pelottaako sinua joskus jokin tv-ohjelma/ mitä näet tv:stä?

- Kyllä Ei

Jos lapsi vastasi ”kyllä” edelliseen kysymykseen kysytään jatkokysymys: Kun tv-ohjelma pelottaa kerrotko siitä jollekulle (aikuiselle)/ puhutko jonkun (aikuisen) kanssa ohjelmasta?

Aina Joskus En koskaan

Osaatko käyttää tietokonetta?

Kyllä En (Jos lapsi vastaa ei, voidaan hypätä kysymykseen: onko sinulla kavereita.)

Saatko käyttää /pelata tietokoneella kotona?

Joka päivä/ ilta Joskus En koskaan

Pelottavatko tietokonepelit tai jotkin asiat mitä näet tietokoneelta sinua?

Kyllä Ei

Jos lapsi vastasi ”kyllä” edelliseen kysymykseen kysytään jatkokysymys: Kun tietokone peli tai jokin tietokoneelta nähty asia pelottaa kerrotko siitä jollekulle (aikuiselle)/ puhutko jonkun (aikuisen) kanssa?

Aina Joskus En koskaan

Onko sinulla kavereita? (Lapsi voi luetella esim. nimiä ja aikuinen kirjaa luvun)

Ei yhtään 1-2 3-4 5 tai enemmän

Montako sellaista läheistä ihmistä sinulla on, jolle voit kertoa kivoista ja surullisista asioista? (esim. äiti, isä, sisarukset, isovanhemmat, muut tutut. Lapsi voi luetella esim. nimiä ja aikuinen kirjaa luvun)

Ei yhtään 1-2 3-4 5 tai enemmän

Koetko, että vanhemmillasi on sinulle aikaa silloin kun sitä haluat?

Kyllä Ei

Jos et asu vanhempiesi luona, onko sinulla muita läheisiä aikuisia, joilla on sinulle aikaa silloin kun sitä haluat?

Kyllä Ei

Onko muilla läheisilläsi sinulle aikaa silloin kun sitä haluat? (esim. sisaruksilla, isovanhemmilla, kavereilla)?

Kyllä Ei

Jos koet, ettei muilla läheisillä ole riittävästi aikaa sinulle, kenen kanssa haluaisit viettää enemmän aikaa?

Kuunnellaanko sinua kotona?

Kyllä Ei

Kuunnellaanko sinua päivähoidossa?

Kyllä Ei

Kiusaako sinua joku tai onko joku sinulle ilkeä? Kuka? Aikuinen kirjaa vain sen kuka on kiusannut tai ollut ilkeä.

- Minua ei kiusata.
- Joku suunnilleen oman ikäinen lapsi (kaveri, sisarus jne.)
- Joku isompi lapsi
- Joku aikuinen kotona
- Joku muu aikuinen

Onko sinua joskus pelottanut?

Lapselle selitetään, että kaikkia pelottaa joskus (myös aikuisia). Vastausta ei tarvitse kirjata sillä kysymyksen on tarkoitus vain valmistella seuraavaan kysymykseen.

Missä on pelottanut? Mikä silloin on pelottanut?

Pelottaako nyt jokin? (jos, niin mikä?)

Mikä on kivointa/ mukavinta kotona?

Mikä on kivointa/mukavinta muualla? (päivähoidossa, sukulaisilla, ulkona, harrastuksissa...)

Palautetta kyselystä

Vastaamaan auttanut aikuinen voi vastata palautekyselyyn yhdessä lapsen kanssa.

Kyselystäsi antamasi palautteen avulla näemme voisimmeko tehdä kyselystämme vielä paremman.

Oliko kysymyksiä mielestäsi:

Sopivasti Liikaa Liian vähän

Oliko lapsen aina helppo ymmärtää mitä kysymyksissä tarkoitettiin?

Kyllä Ei

Jos jotakin kysymystä ei ollut helppo ymmärtää, niin mitä ja miksi?

Oliko vastaaminen riittävän helppoa?

Kyllä Ei

Olisitko halunnut lisätä tai poistaa jotakin kysymyslomakkeesta? Jos, niin mitä ja miksi?

Arki- ja kokemustiedon kyselylomake lasten ja nuorten vanhemmille/ huoltajille

Kunta suunnittelee tähän saatetekstin, josta käy ilmi: mikä taho tiedonkeruusta on vastuussa, miksi tietoa kerätään, mitä tiedolla tullaan tekemään, miten vastaajan anonymiteetistä huolehditaan sekä miten tuloksista tullaan tiedottamaan.

Taustakysymykset

Vastaajan sukupuoli

- nainen
 mies

Vastaajan ikä

- alle 20 20-25 26-30 31-35 36-40 yli 40

Vastaajan äidinkieli

- Suomi Ruotsi Muu äidinkieli: mikä? _____

Vastaajan työllisyystilanne

- Opiskelija Osa-aikatyössä Kokopäivätyössä Työtön työnhakija
 Perhe- tai hoitovapaalla Eläkkeellä

Perheemme on

- Ydinperhe Yksinhuoltajaperhe Uusperhe Sateenkaariperhe

Perheen lasten määrä

- 1 2-3 4-5 yli 5

Lasten iät

Valitse tarvittaessa useampi vaihtoehto

- Alle 3 vuotta 3-6 7-12 13-15 16-18 yli 18 vuotta

Perheen toiminta

Kuinka usein syötte yhdessä koko perheen kanssa (samassa asunnossa/ kodissa asuvat perheenjäsenet)

- Joka päivä Muutaman kerran viikossa Satunnaisesti Emme koskaan

Miten kuvailisit muutamalla sanalla/lauseella perheenne ruokatottumuksia?

Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten perheenne ajankäyttöä?

- Perheellämme on säännöllisesti yhteistä aikaa ja sitä pidetään tärkeänä
- Perheellämme on satunnaisesti yhteistä aikaa
- Perheellämme ei ole yhteistä aikaa eikä sitä pidetä tärkeänä
- Perheellämme ei ole yhteistä aikaa, mutta sitä pidettäisiin tärkeänä

Oletko tyytyväinen perheenne tämän hetkiseen ajankäyttöön?

- Kyllä
- Ei

Jos vastasit ei, kertoisitko, miksi et ole tyytyväinen perheenne ajankäyttöön.

Kerro kolme tärkeintä asiaa, mitä teette yhdessä koko perheen kanssa

1. _____
2. _____
3. _____

Koetko, että sinulla on useimmiten riittävästi mielekästä tekemistä?

- Kyllä
- Ei

Koetko, että lapsillasi on useimmiten riittävästi mielekästä tekemistä?

- Kyllä
- Ei

Jos vastasit ei, kertoisitko miksi et koe, että lapsillasi olisi mielestäsi riittävästi mielekästä tekemistä.

Mikä tai mitkä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten perheenne sosiaalista verkostoa?

- Perheellämme on sukulaisia, joiden kanssa olemme säännöllisesti tekemisissä
- Sukulaisemme eivät halustaan huolimatta voi olla riittävästi tekemisissä kanssamme
- Perheellämme ei ole sukulaisia
- Perheellämme on ystäväperhe/perheitä, joiden kanssa olemme säännöllisesti tekemisissä
- Olemme kanssakäymisissä naapureidemme kanssa
- Perheellämme ei ole läheisiä aikuissuhteita
- Perheemme on yksinäinen, vailla verkostosuhteita

Onko perheellänne mielestäsi riittävästi kontakteja sukulaisiin, ystäviin, tuttuihin tai muihin?

- Kyllä
- Ei

Onko perheenne muuttanut lasten aikana

0 1 2 3 4 5 yli 5
kertaa

Onko perheen muutto/ muutot aiheuttanut lapsillenne sopeutumisvaikeuksia?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, kerrotko minkälaisia vaikeuksia muutot ovat aiheuttaneet

Onko perheenne asunto tällä hetkellä sopiva perheellenne?

Kyllä Ei

Jos vastasit ei, miten asuntotilannetta perheenne kohdalla pitäisi parantaa?

Vanhemman/ huoltajan hyvinvointi

Koetko, että voit vaikuttaa itseäsi koskevaan päätöksentekoon seuraavilla osa-alueilla:

Voin vaikuttaa oman arkeni sujuvuuteen Kyllä Ei

Voin vaikuttaa perhettäni koskeviin asioihin Kyllä Ei

Voin vaikuttaa laajemmin kunnassa perheitä koskeviin asioihin Kyllä Ei

Miten koet pärjääväsi vanhempana?

Erittäin hyvin

Melko hyvin

Melko huonosti

Erittäin huonosti

Kerro, koetko kaipaavasi apua vanhemmuudessasi ja jos koet, niin mihin liittyen?

Kuinka usein perheessänne vähintään yksi aikuinen käyttää alkoholia vähintään kolme annosta päivässä?

Useita kertoja viikossa

Noin kerran viikossa

1-2 kertaa kuukaudessa tai harvemmin

Ei koskaan

Koetko, että perheenne alkoholinkäyttö on:

Sopivaa Liian runsasta

Tupakoiko perheessänne joku aikuisista?

Kyllä Ei

Mikäli vastasit kyllä, tupakoidaanko kotonanne sisätiloissa?

Kyllä Ei

Onko viimeisen vuoden aikana joku perheenne aikuisista käyttänyt tai kokeillut muita päihteitä kuin alkoholia?

Kyllä Ei

Mikäli vastasit kyllä, mikä päihde oli kyseessä?

Oletko huolissasi perheenne päihteiden tai tupakan käytöstä?

Kyllä En

Mikäli olet huolissasi perheenne päihteiden tai tupakan käytöstä, kertoisitko mitä päihteiden tai tupakankäyttö perheessänne aiheuttaa?

Oletko huolestunut omasta mielenterveydestäsi?

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Oletko huolestunut jonkun perheenjäsenesi mielenterveydestä?

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Oletko huolestunut fyysisestä väkivallasta perheessänne

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Oletko huolestunut seksuaalisesta väkivallasta perheessänne?

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Oletko huolestunut henkisestä väkivallasta perheessänne?

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Oletko huolestunut lapsesi/ nuoresi hyvinvoinnista?

En ole lainkaan huolestunut Olen jonkin verran huolestunut Olen hyvin huolestunut

Koetko, että saat tukea lapsesi hyvinvoinnista huolehtimiseksi?

Kyllä Ei

Kerro, minkälaisista tukeista koet tarvitsevasi?

Oletko tyytyväinen elämääsi?

- Täysin tyytyväinen Melko tyytyväinen Vain vähän tyytyväinen
 En lainkaan tyytyväinen

Millaiset asiat aiheuttavat eniten tyytymättömyyttä?

Palautetta kyselystä

Kyselystäsi antamasi palautteen avulla näemme voisimmeko tehdä kyselystämme vielä paremman.

Oliko kyselylomake mielestäsi:

- Sopiva Liian pitkä Liian lyhyt

Oliko sinun aina helppo ymmärtää mitä kysymyksissä tarkoitettiin?

- Kyllä Ei

Jos jotakin kysymystä ei ollut helppo ymmärtää, niin mitä ja miksi?

Oliko vastaaminen riittävän helppoa?

- Kyllä Ei

Olisitko halunnut lisätä tai poistaa jotakin kysymyslomakkeesta? Jos, niin mitä ja miksi?
